

Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde måndagen den 16 oktober 2023

Tid:

kl. 16:00-20:00

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-28

Justerat den 23 oktober 2023

Anslaget den 24 oktober 2023

Olle Burell

Cecilia Brinck

Sara Stenudd

Hans Altsjö
Sekreterare

ÄRENDELISTA

- §1 Bordläggning av interpellationer
- §2 Interpellation av Hamid Ershad Sarabi (C) till stadsbyggnads- och idrottsborgarrådet Jan Valeskog (S) gällande stadsövergripande strategi för ökad simkunnighet
- §3 Bordläggning av interpellation
- §4 Interpellation av Claes Nyberg (C) till utbildnings-, arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om lärartätheten i stadens grundskoleverksamhet
- §5 Interpellation av Jan Jönsson (L) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om stadens utsatta områden utanför Järva
- §6 Interpellation av Jan Jönsson (L) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) om den rödgröna majoritetens syn på privata utförare inom LSS
- §7 Bordläggning av interpellationer och ändring av föredragningsordning
- §8 Nya interpellationer
- §9 Ajournering
- §10 Frågestund
- §11 Mötet öppnas
- §12 Närvaro
- §13 Justering
- §14 Anmälningsärenden till kommunfullmäktige år 2023
- §15 Valärenden i kommunfullmäktige 2023
- §16 Återtagande av motion

- §17 Sammanträdesdagar för kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för tiden 1 januari 2024 – 31 december 2024
- §18 Redovisning av kommunalt partistöd och granskningsrapport 2022
- §19 Strategi för hantering av massor i Stockholms län
- §20 Sänkt avgift för simskola i sex simhallar
- §21 Genomförandebeslut gällande Stockholm Vatten AB:s projekt Nya långsamfilter Norsborg
- §22 Inriktningsbeslut gällande Stockholms Stads Parkerings AB:s uppförande av nytt garage i Södra Värtan
- §23 Inriktningsbeslut gällande Stockholm Vatten AB:s projekt Flemingsbergsdalen
- §24 Förstärknings- och cykelåtgärder längs Söder Mälarstrand
- §25 Motion om att ta fram en handlingsplan samt åtgärder för att förenkla tillskapandet av fler attraktiva seniorbostäder i Stockholm
- §26 Motion om att uppföra minnesmärke över rösträttskvinnor på Skeppsbron
- §27 Nyväckta motioner
- §28 Mötet avslutas

§ 1
Bordläggning av interpellationer

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna som redovisas i punkterna 1-2 i kungörelsen.

§ 2

Interpellation av Hamid Ershad Sarabi (C) till stadsbyggnads- och idrottsborgarrådet Jan Valeskog (S) gällande stadsövergripande strategi för ökad simkunnighet

KS 2023/685

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Hamid Ershad Sarabi (C) har ställt en interpellation till stadsbyggnads- och idrottsborgarrådet Jan Valeskog (S) gällande en stadsövergripande strategi för ökad simkunnighet. Kommunfullmäktige beslutade den 19 juni 2023 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Valeskog (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 3
Bordläggning av interpellation

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationen som redovisas i punkten 4 i kungörelsen.

§ 4

Interpellation av Claes Nyberg (C) till utbildnings-, arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om lärartätheten i stadens grundskoleverksamhet

KS 2023/743

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Claes Nyberg (C) har ställt en interpellation till utbildnings-, arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om lärartätheten i stadens grundskoleverksamhet.

Kommunfullmäktige beslutade den 19 juni 2023 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Bjuggren (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 5

Interpellation av Jan Jönsson (L) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om stadens utsatta områden utanför Järva

KS 2023/761

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Jan Jönsson (L) har ställt en interpellation till finansborgarrådet om stadens utsatta områden utanför Järva.

Kommunfullmäktige beslutade den 4 september 2023 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Wanngård (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 6**Interpellation av Jan Jönsson (L) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) om den rödgröna majoritetens syn på privata utförare inom LSS**

KS 2023/887

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Jan Jönsson (L) har ställt en interpellation till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) om den rödgröna majoritetens syn på privata utförare inom LSS. Kommunfullmäktige beslutade den 4 september 2023 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Ojanne (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**§ 7
Bordläggning av interpellationer och ändring av
föredragningsordning**

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna som redovisas i punkterna 8-18 i kungörelsen. Punkterna 37-38 i kungörelsen behandlades före punkten 20 i kungörelsen.

§ 8 Nya interpellationer

Beslut

1. Interpellationerna får ställas.
2. Interpellationerna bordläggs.

Nya interpellationer

1. Interpellation av Gabriel Kroon (SD) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om cykelbron över Söderström vid Slussen är värd investeringen. Rotel I.

Dnr KS 2023/1024

2. Interpellation av Jan Jönsson (L) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) angående bristande samverkan mellan skolan, socialtjänsten och polisen i Skärholmen. Rotel IV.

Dnr KS 2023/1099

3. Interpellation av Jan Jönsson (L) till utbildnings-, arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om möjligheterna till prao för skolungdomar. Rotel III.

Dnr KS 2023/1114

**§ 9
Ajournering**

Sammanträdet ajournerades mellan kl. 16.50-17.00.

§ 10 Frågestund

Fråga 1

Borgarrådet Wedin (M) ställer en fråga om budgetbeskedet av miljözon 3.

Borgarrådet Strömgren (MP) svarar på frågan.

Fråga 2

Gabriel Kroon (SD) ställer en fråga om borgarrådet kommer att låta Lillsjönäs gård i Bromma fortsätta förfalla.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

Fråga 3

Isabel Smedberg-Palmqvist (L) ställer en fråga om armslängds avstånd.

Borgarrådet Boucher (V) svarar på frågan.

Fråga 4

Jonas Naddebo (C) ställer en fråga om framtidens cykelinfrastruktur över mälarsnittet.

Borgarrådet Strömgren (MP) svarar på frågan.

Fråga 5

Nike Örbrink (KD) ställer en fråga om åtgärder för solidaritet med Israels folk.

Borgarrådet Wanngård (S) svarar på frågan.

Fråga 6

Borgarrådet Jönsson (L) ställer en fråga om hur skolborgarrådet ser på säkerheten och tryggheten i Stockholms skolor.

Borgarrådet Bjuggren (S) svarar på frågan.

Fråga 7

Jonas Naddebo (C) ställer en fråga om trygghetsskapande åtgärder på stadens idrottsplatser.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

§ 11
Mötet öppnas

**§ 12
Närvaro**

Närvaro, se bilaga 1.

**§ 13
Justering**

Förste vice ordföranden Cecilia Brinck (M) och andre vice ordföranden Sara Stenudd (V) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Olle Burell (S). Justering sker den 23 oktober 2023.

§ 14
Anmälningssärenden till kommunfullmäktige år 2023
KS 2023/8

Beslut

Följande ärenden anmäls till kommunfullmäktige:

**Anmälda skrivelser till kommunfullmäktige under tiden 20/9
2023 – 11/10 2023:**

Länsstyrelsen Stockholm

Länsstyrelsens beslut den 9 oktober 2023 att utse ny ersättare för ledamot i kommunfullmäktige för Vänsterpartiet efter avgången ersättare från och med den 9 oktober 2023 till och med den 14 oktober 2026.

Avgången ersättare: Rickard Warlenius

Ny ersättare: Hashim Mohamed Jama.

KS 2023/7-25

Länsstyrelsen Stockholms beslut den 6 oktober 2023

Länsstyrelsen beslutar, efter överprövning enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen (2010:900), att inte upphäva Kommunfullmäktige i Stockholm kommuns beslut att anta detaljplan för Orgelpipan 7, fattat den 24 april 2023, § 13. Beteckning 404-26825-2023

§ 15
Valärenden i kommunfullmäktige 2023

KS 2023/4

Beslut

1. Avsägelse och entlediganden godkänns.
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt valberedningens förslag.
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättaren sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Valärenden i kommunfullmäktige 2023.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens och valberedningens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

**§ 16
Återtagande av motion****Beslut**

Återtagande av motionen godkänns.

Ärendet

Följande motion har genom skrivelse till KF/KS kansli återtagits av motionärerna.

Motion av Gabriel Kroon och Sergej Salnikov (båda SD) om skärp kraven på inkomst för kommunala hyreslägenheter i utsatta områden.

Dnr KS 2023/516

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag om återtagande av motion. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

§ 17
Sammanträdesdagar för kommunstyrelsen och
kommunfullmäktige för tiden 1 januari 2024 – 31
december 2024

KS 2023/951

Beslut

Kommunfullmäktiges sammanträdesdagar för tiden 1 januari 2024 – 31 december 2024 godkänns enligt utlåtandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Sammanträdesdagar för kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för tiden 1 januari 2024 - 31 december 2024.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 18
Redovisning av kommunalt partistöd och
granskningsrapport 2022
KS 2023/573

Beslut

Redovisning av partistöd 2022 noteras inkomna.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller
Redovisning av kommunalt partistöd och granskningsrapport 2022.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är
kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att
kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 19**Strategi för hantering av massor i Stockholms län**

KS 2023/762

Beslut

Strategi för hantering av massor i Stockholms län godkänns med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Strategi för behandling av massor i Stockholms län.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Anders Österberg (S), Cecilia Obermüller (MP) och Maria Mustonen (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 20

Sänkt avgift för simskola i sex simhallar

KS 2023/574

Beslut

Sänkt avgift för simskola i sex simhallar, i enlighet med utlåtandet, fastställs att gälla från den 1 januari 2024.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Sverigedemokraterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Sänkt avgift för simskola i sex simhallar.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Johan Heinonen (S), Martin Hansson (MP) och Hassan Jama (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Jonas Naddebo (C), Hanna Wistrand (L), Christoffer Hökmark (M), Leif Söderström (SD) och Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Sverigedemokraternas, Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 21
Genomförandebeslut gällande Stockholm Vatten AB:s
projekt Nya långsamfilter Norsborg
KS 2023/721

Beslut

Genomförande av Stockholm Vatten AB:s projekt Nya långsamfilter i Norsborgs vattenverk till en total investeringsutgift om 615 mnkr i 2023 års prisnivå godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Genomförandebeslut gällande Stockholm Vatten AB:s projekt Nya långsamfilter Norsborg.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 22

Inriktningsbeslut gällande Stockholms Stads Parkerings AB:s uppförande av nytt garage i Södra Värtan

KS 2023/718

Beslut

Inriktningen för Stockholms Stads Parkerings AB:s uppförande av nytt garage i Södra Värtahamnen, till en total investeringsutgift om högst 384 miljoner kronor godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Inriktningsbeslut gällande Stockholms Stads Parkerings AB:s uppförande av nytt garage i Södra Värtan.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Strömgren (MP) och Tobias Johansson (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 23**Inriktningsbeslut gällande Stockholm Vatten AB:s projekt
Flemingsbergsdalen**

KS 2023/720

Beslut

Inriktningsbeslut av Stockholm Vatten AB:s projekt
Flemingsbergsdalen till en total investeringsutgift om 1 200
mnkr i 2023 års prisnivå godkänns.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot
beslutet att inte återremittera ärendet.

Deltar inte i beslutet

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna avstår från att delta i
beslutet i övrigt.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller
Inriktningsbeslut gällande Stockholm Vatten AB:s projekt
Flemingsbergsdalen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Lindhagen (MP) föreslår att kommunfullmäktige
beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt
Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen som
innebär att ärendet ska återremitteras. Om ärendet inte
återremitteras avstår Sverigedemokraterna från att delta i beslutet.

Beslutsordning

Ordföranden prövar förslaget om återremiss mot att ärendet ska
avgöras idag och finner att kommunfullmäktige beslutar att ärendet
ska avgöras idag. Ordföranden ställer frågan om
kommunfullmäktige kan besluta enligt enligt kommunstyrelsens
förslag och finner att så är fallet.

§ 24 Förstärknings- och cykelåtgärder längs Söder Mälärstrand

Reviderat genomförandebeslut
Framställan från trafiknämnden
KS 2023/763

Beslut

1. Trafiknämnden medges rätt att genomföra reviderat genomförandebeslut för förstärknings- och cykelåtgärder längs Söder Mälärstrand till en investeringsutgift om 210,0 mnkr och med en investeringsinkomst om 0,8 mnkr.
2. Utgifterna för 2023 ska inrymmas i nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2024.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Förstärknings- och cykelåtgärder längs Söder Mälärstrand.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Strömgren (MP), Jonas Naddebo (C), Ulf Walther (S) och Tobias Johansson (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) och Mikael Valier (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen som innebär att ärendet i första hand återremitteras. Om ärendet inte

återremitteras föreslås att kommunfullmäktige beslutar att avslå ärendet.

Sara Svanström (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden prövar förslaget om återremiss mot att ärendet ska avgöras idag och finner att kommunstyrelsen beslutar att ärendet ska avgöras idag. Ordföranden ställer därefter kommunstyrelsens förslag mot Moderaternas och Kristdemokraternas förslag, Sverigedemokraternas förslag om avslag och Liberalernas förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 25**Motion om att ta fram en handlingsplan samt åtgärder för att förenkla tillskapandet av fler attraktiva seniorbostäder i Stockholm**

Motion av Johan Nilsson (M)

KS 2022/1183

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att ta fram en handlingsplan samt åtgärder för att förenkla tillskapandet av fler attraktiva seniorbostäder i Stockholm.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Felix Finnveden (S), Mats Berglund (MP) och Björn Ljung (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Johan Nilsson (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 26**Motion om att uppföra minnesmärke över
rösträttskvinnor på Skeppsbron**

Motion av André Nilsson (L)

KS 2023/152

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att rösträttskvinnorna bakom Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt förevigas med ett minnesmärke på Skeppsbron.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Boucher (V) och Alma Carlsson (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

André Nilsson (L), Kristin Jacobsson (C) och Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 27 Nyväckta motioner

Följande motioner väcktes under perioden 26 september till 16 oktober 2023:

1. Motion av Jan Jönsson (L) om inför boendeval för äldre - med LOV som regel för vård- och omsorgsboenden. Rotel VI. Dnr KS 2023/1115
2. Motion av Jan Jönsson (L) om fler biståndsbedömda trygghetsboenden för äldre. Rotel VI. KS 2023/1116
3. Motion av Dennis Wedin (M) om att kommunfullmäktiges ledamöter ska genomföra 100 besök hos Stockholms företagare under en dag. Rotel I. KS 2023/1125
4. Motion av Anette Hellström (M) om utveckla matlyftet. Rotel VI. KS 2023/1126
5. Motion av Gabriel Kroon och Anders Edin (båda SD) om vanskötsel av Lillsjönäs gård. Rotel I. KS 2023/1135
6. Motion av Leif Söderström (SD) om narkotikafria skolor - en självklarhet för en trygg skolmiljö och en given förutsättning för att bryta rekrytering till kriminella gäng. Rotel III. KS 2023/1136
7. Motion av Gabriel Kroon och Anders Edin (båda SD) om att bevara Akalla Centrum – agera innan det är för sent. Rotel I. KS 2023/1137
8. Motion av André Nilsson och Björn Ljung (båda L) om Stockholm behöver fler bostäder i city. Rotel V. KS 2023/1146
9. Motion av Hanna Wistrand (L) om inför demokratiprao på stadens förvaltningar för Stockholms högstadieselever. Rotel III. KS 2023/1147

§ 28
Mötet avslutas

Plats	Ledamot	Ersättare	Parti	Ankom	Utgick
48	Burell, Olle		S	17:00	20:04
77	Brinck, Cecilia		M	16:01	20:04
47	Stenudd, Sara		V	16:49	20:01
56	Abdullahi Ali, Nassir		S	17:58	20:04
105	Ali Hassan, Shamso	Mayr, Marre	V	17:30	20:04
42	Ali, Ismail	Berensson, Markus	C	18:00	20:01
102	Aranda de Gutiérrez, Norma	Stark, Emelie	S	17:15	20:04
92	Armstad, Stian		S	17:25	20:04
89	Badeli, Aida	Beer, Tomas	MP	16:01	20:04
96	Bengtsson, Frida		S	16:57	20:01
23	Bjuggren, Emilia		S	16:01	20:01
8	Boucher, Torun		V	16:26	20:01
58	Carlsson Hallberg, Ewa		S	16:01	20:04
94	Carlsson, Alma		S	16:15	20:01
13	Cederschiöld, Anna	Gardos Ek, Petra	M	17:52	20:04
80	Edin, Anders		SD	16:02	20:01
53	Edlund, Ingela		S	16:01	20:01
40	Elfvén, Anne-Lie		L	17:51	20:01
67	Elmlund, Annika	Randquist, Théréz	M	17:20	20:01
95	Finnveden, Felix		S	16:07	20:04
14	Forslund, Maurice		KD	17:28	20:04
69	Friberg, Annika		M	16:18	20:01
12	Granswed Baat, Sophia		M	17:48	20:04
103	Güler, Esme		S	17:21	20:01
52	Göransson, Anders		S	17:12	20:01
51	Hansson, Martin		MP	16:00	20:01
4	Hedin, Andréa		M	17:19	20:01
66	Hedrup, Tom		M	18:01	20:01
61	Heinonen, Johan		S	16:01	20:04
34	Hellström, Anette		M	17:20	20:01
106	Herrström, Cecilia		V	17:02	20:04
37	Hollis, Michaela	Valier Furtenbach, Mikael	KD	17:59	20:04
107	Holm, Jens		V	17:49	20:04
70	Hökmark, Christoffer		M	17:19	20:01
43	Ibrahim, Ashna		C	18:06	20:01
19	Jacobsson, Kristin		C	16:17	20:01
30	Jama, Hassan		V	17:55	20:01
88	Jama, Mansur		MP	17:55	20:04
31	Johansson, Tobias		V	17:57	20:04
39	Jonlund, Rasmus	Nilsson, André	L	17:25	20:01

Kommunfullmäktige
2023-10-16

					Sida 34 (101)
79	Juntunen, Tapani		SD	17:51	20:01
18	Jönsson, Jan		L	16:01	20:01
101	Kazinic, Elvir		S	17:44	20:04
62	Kratz, Tina		V	16:06	20:01
86	Kroon, Gabriel		SD	16:04	20:01
81	Kroon, Julian	Löfgren, Roine	SD	16:41	20:04
104	Körhan, Özlem	Ehrnström, Thomas	V	17:28	20:04
36	Lennaárd, Fritz		M	17:25	20:01
99	Lind, Andreas		S	16:05	20:04
7	Lindblom, Clara	Egeltoft, Hanna	V	17:35	20:04
60	Lindgren, Jimmy		S	16:45	20:02
71	Lindström, Therese	Virro, Henrik	M	17:28	20:04
45	Linusson, Svante	Ershad Sarabi, Hamid	C	16:01	16:58
45	Linusson, Svante	Wangel, Marcus	C	18:01	20:01
16	Ljung, Björn		L	17:56	20:01
64	Ljuslin, Maria		V	18:07	20:04
97	Lorentzi, Ulrika	Snis Sigtryggsson, Bjarne	S	17:21	20:01
11	Lutz, Kristina		M	18:01	20:04
9	Mattsson, Alexandra		V	17:12	20:01
63	Mjörnberg, Robert		V	15:59	20:04
38	Modig, Aron		KD	18:01	20:04
28	Mohammed, Rashid	Pittuco, Charlotte Lilja	V	17:28	20:04
29	Mustonen, Maria		V	17:04	20:01
20	Naddebo, Jonas		C	16:03	20:01
41	Nilsson Söderström, Åsa	Wistrand, Hanna	L	17:42	20:01
32	Nilsson, Johan		M	18:06	20:04
10	Nilsson, Jonas		M	17:22	20:04
44	Nyberg, Claes		C	16:00	20:01
87	Obermüller, Cecilia		MP	17:26	20:01
24	Ojanne, Alexander		S	16:01	20:02
33	Paccamonti, Johan		M	17:54	20:01
100	Palm, Ulrika		S	16:46	20:01
98	Piazzolla, Catharina		S	16:00	20:01
93	Rashid, Sona	Bustos, Emil	S	17:51	20:01
91	Risberg, Eva		S	16:01	20:04
72	Rosencrantz, Per		M	17:27	20:02
90	Runsten, Magnus	Berglund, Mats	MP	18:02	20:04
83	Salnikov, Sergej		SD	17:48	20:01
27	Salvo, Maria-Elsa	Pettersson, Fredrik	S	16:06	20:04
65	Sharaf Abdi, Ahmed		V	17:27	20:01
54	Sjöberg, Ulla		S	16:01	20:01
35	Sjölander, Henrik		M	16:20	20:01

Kommunfullmäktige
2023-10-16

					Sida 35 (101)
17	Smedberg-Palmqvist, Isabel	L	17:02	20:01	
57	Stavling, Margareta	S	16:25	20:04	
50	Strömgren, Lars	MP	16:01	20:04	
74	Svanström, Sara	L	17:26	20:01	
84	Söderström, Leif	SD	17:48	20:01	
75	Tufvesson, Christina	Hjelmestam, Elin	L	16:04	20:01
22	Valeskog, Jan	S	16:01	20:01	
26	Vikman Rindevall, Arvid	S	16:05	20:02	
85	Vinge, Linnéa	Carlberg, Ann-Christine	SD	16:31	20:04
55	Walther, Ulf	S	18:01	20:04	
21	Wanngård, Karin	S	16:03	20:01	
82	Wassermann, Emelie	SD	17:17	20:04	
5	Wedin, Dennis	M	16:04	20:01	
68	Wejke Norberg, Lou-Ann	M	17:20	20:01	
73	Werner, Hanna	M	17:20	20:01	
46	Wihlman, Thomas	C	17:47	20:02	
78	Åkerlund, Liliane	SD	17:15	20:04	
15	Örbrink, Nike	KD	16:28	20:01	
25	Österberg, Anders	S	16:05	20:01	
59	Österman, Gustav	S	16:15	20:04	
6	Fjellner, Christofer	M	17:44	17:53	
6	Fjellner, Christofer	M	18:01	20:04	
49	Lindhagen, Åsa	MP	17:54	20:01	

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 16 oktober 2023

§ 2 Interpellation av Hamid Ershad Sarabi (C) till stadsbyggnads- och idrottsborgarrådet Jan Valeskog (S) gällande stadsövergripande strategi för ökad simkunnighet

Anförande nr 1

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

H a m i d E r s h a d S a r a b i (C): Ordförande, ledamöter som finns här på plats och de som ser och lyssnar på detta! Det var tråkigt, Jan, för jag hade sett fram emot att stå här och debattera med dig.

Jag har läst svaret som ni har skickat. Frågan handlar om att prioritera simkunnighet bland stadens barn. Ditt svar var som vanligt någon sorts socialdemokratisk nånannanism. Du sa att det är vi som har sett till att det har blivit stopp i arbetet, men jag kan säga att om vi hade suttit vid makten hade förslaget redan lagts fram.

Vi tyckte att förslaget behövdes bearbetas, så vi skickade tillbaka det. Sedan fick ni makten, och så blev det tyst. Det är först nu ni har tagit tag i arbetet, men det är över ett år sedan strategin skulle revideras. Frågan är vad som har hänt under den tiden. Var är strategin? När får vi den?

Anförande nr 3

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Tack så mycket för interpellationen! Det är ett mycket viktigt ämne som återkommer senare i dag som ett särskilt ärende som berör denna fråga.

Första ska jag bara läsa upp frågan som ställs i interpellationen så att alla är på det klara med vad vi har fått besvara. Frågan var om idrottsborgarrådet medvetet har valt att avbryta arbetet med att ta fram en strategi för ökad simkunnighet. Först vill jag säga att stärkande av insatserna för ökad simkunnighet är en av de viktigaste uppgifter som staden har på idrottsområdet. Detta tror jag att alla partier är djupt eniga om.

Vi har ökat anslagen rejält och sänkt avgifterna för simundervisningen i ytterstaden, som vi också kommer att se i det särskilda ärendet senare här i dag. De särskilda satsningarna på vattenvaneträning under sommaren har också ökat stort.

Alla partier delar som sagt synen på detta viktiga uppdrag. Det är helt klart att vi ska ha ökade satsningar för bättre simkunnighet i hela staden. Vi vet att simkunnigheten är betydligt bättre i vissa stadsdelar men tyvärr sämre i andra, och det måste vi komma till rätta med.

Bilaga 2

Den konkreta frågan i interpellationen handlar om en simstrategi 2022, och under större delen av det året var det faktiskt en annan majoritet som styrde. I ärlighetens namn undrar jag också varför det inte presenterades. Man kan diskutera historieskrivningen, men det besked vi fick var att strategin stoppades av det förra idrottsborgarrådet därför att den enligt borgarrådet inte höll måttet. Också interpellanten var inne på att det var ett tillbakaskick.

Vi tror precis som interpellanten att en simstrategi godkänd av idrottsnämnden och kanske fullmäktige verkligen behövs. När idrottsnämnden fick kännedom om att strategin hade stoppats, vilket inte var på en gång, gavs ett uppdrag att återuppta arbetet. Det är också svaret på interpellationen. Utan att kunna säga exakt datum utgår jag ifrån att det inte kommer att dröja alltför länge innan detta kommer upp i idrottsnämnden.

Anförande nr 4

H a m i d E r s h a d S a r a b i (C): Jag vet inte varför du inte gick upp i talarstolen först, Jan, för nu upprepade du bara det svar som du hade gett.

Först och främst vill jag säga att jag uppskattar att ni tar detta på allvar och att arbetet har kommit igång. Det är superviktigt, som du nämnde. Jag tror att vi är ganska överens om det.

Min fråga är: Vad hände när ni tog över makten? I ditt svar sa du att det var vi som hade makten under den förra mandatperioden, men som du vet börjar inte mandatperioden vid årsskiftet. Det finns några månader däremellan. Vad hände då? Jag satt i idrottsnämnden då, och jag sitter där nu. Vi har fått en fin presentation om arbetet, men det är fortfarande ett arbete. Förslaget har inte lagts fram, och det har gått ett år sedan det skulle revideras.

Som både du och jag vet är det rektorer, skolor och stadsdelsnämnder som ska arbeta med och implementera detta. Frågan är: När, mellan tummen och pekfingeret, tror du att vi kan få detta? Du tycker att det är viktigt, och jag tycker att det är viktigt. Det borde vara ganska självklart att vi påskyndar arbetet.

Anförande nr 5

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Som jag nämnde: När vi fick klart för oss att förslaget hade fått bakläxa – säkert av goda skäl; det vet jag ingenting om – sa vi att det absolut ska komma tillbaka till nämnden och kanske fullmäktige som ett viktigt policydokument. Jag vet inte exakt när det kommer tillbaka, men jag utgår ifrån att det i alla fall blir i närtid.

Precis av de skäl som interpellanten tar upp har förslaget bearbetats ett par gånger. Det är ett otroligt viktigt dokument, och det är en process att ta fram det och föra en dialog

Bilaga 2

med de berörda. Simstrategifrågorna är otroligt viktiga, och vi har ett ärende senare i kväll som belyser den ojämlikhet som finns vad gäller simkunnighet, som ju i praktiken är en överlevnadsfråga.

Detta är alltså jätteviktiga frågor, och det jag kan säga är att det kommer upp i närtid. Exakt när kan jag tyvärr inte säga.

Anförande nr 6

H a m i d E r s h a d S a r a b i (C): Du sa samma sak som du sa tidigare, Jan. Då säger jag också samma sak: Det har gått ett år. Jag fick inte svar på vad som har hänt däremellan. Om det är någon som borde veta är det ju du. Du borde veta vad som har hänt, varför det har hindrats och varför arbetet har kommit igång först nu. Det var först i maj som idrottsnämnden fick en redovisning av arbetet, och det verkar ha startats om i stället för att revideras.

Jag vet att vi håller med varandra i många saker, men jag tror inte riktigt att ni har förstått vikten av detta. Av den budget som ni har lagt fram och den budget som vi har lagt fram framgår att vi satsar mer på dessa frågor för att hela Stockholm – alla barn i staden – ska få ta del av det här, inte bara ytterdelarna av staden.

Jag förstår inte riktigt vad det är som har tagit tid och varför Socialdemokraterna inte prioriterar denna fråga. Återigen har jag samma fråga, och du kanske faktiskt kan svara den här gången.

Anförande nr 7

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag sitter i och för sig inte i idrottsnämnden, så den diskussion som ni hade den 7 maj deltog jag inte i och kunde inte lyssna på. Jag kan bara konstatera, även om det blir en upprepning, att det gick några månader innan vi fick klart för oss att förslaget fått bakläxa av det förra ansvariga borgarrådet. När vi fick beskedet efter ett antal månader var det första vi gjorde att se till att arbetet återupptogs.

Jag tror att det strategidokument som vi kommer att få i närtid kommer att vara både nödvändigt och bra och göra stor nytta. Jag tror att vi är överens i sak. Om man vill ha reda på exakt vad förvaltningen gjorde eller inte under ett antal månader efter valet får man ta upp det i idrottsnämnden. Där sitter inte jag, men det tror jag är enklast.

Men som sagt: När vi fick klart för oss att det fanns ett dokumentutkast, som i och för sig delvis fått underkänt, sa vi omgående att det måste komma fram så fort som möjligt. Det blir i närtid utifrån dagens datum, enligt min uppfattning.

Bilaga 2

§ 4 Interpellation av Claes Nyberg (C) till utbildnings-, arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om lärartätheten i stadens grundskoleverksamhet

Anförande nr 8

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 9

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande! Jag tackar för svaret, även om det var ganska summariskt.

Låt oss klargöra läget tillsammans. Kostnadskrisen är på många sätt ett resultat av omvärldsfaktorer, faktorer som är osäkra och kräver långsiktighet i satsningar, kostnadskontroll och prioriteringar. Vi delar bilden att regeringen och Tidölaget, under den kostnadspuckel vi just nu har, får underbetyg när det gäller att ge kommuner och regioner tillräckligt för att brygga över, särskilt i en tid när vi vet hur viktigt det är med avklarad skolgång för att livet inte ska bära i väg någon annanstans.

Centerpartiet satsar därför redan i vårändringsbudgeten en extra lärarmiljard för att förbättra läget i år. I vårt förslag till statsbudget för 2024 satsar vi också 5 miljarder mer än regeringen i öronmärkt sektorsbidrag till skolan. Detta skulle bara i Stockholms stad betyda ungefär 450 miljoner. Om vi dessutom lägger ihop det med de andra riktade bidragen till skolan på 11 miljarder, som vi tycker att kommunerna i högre grad ska få disponera själva, blir det dryga miljarden som vi pratar om bara till Stockholms stad.

Detta rör dock främst nästa år, men stadens skolor påverkas faktiskt här och nu. Frågan i interpellationen var om hur lärartätheten har påverkats i år utifrån det ekonomiska läget, men detta tycker jag inte att borgarrådet riktigt svarar på. Jag vill därför först försöka bringa klarhet i ett par saker.

Det står att staden har 100 fler tillsvidareanställda lärare. Det är gott så och en strävan, men detta i sig säger ingenting om antalet besatta lärartjänster. Vad är det faktiska utfallet om vi räknar helårsekvivalenterna för lärartjänster? Det är egentligen den implicita frågan.

Sedan har jag en annan fråga som jag skulle vilja ställa för att få ett klargörande här inledningsvis. Borgarrådet svarade att lärartätheten har ökat över tid sedan 2020, och detta vet vi är ett resultat av den tidigare grönbå majoritetens satsningar. Men det som efterfrågas i interpellationen är: Hur stor har förändringen varit i år?

Bilaga 2

Anförande nr 10

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Precis som Claes beskriver är läget tufft för välfärden och skolan i hela landet. I kommuner runt om i landet kommer larm om nedskärningar, anställningsstopp och vikariestopp. Att det är tufft är precis som Claes Nyberg säger också ett ordentligt underbetyg till den regering som sitter nu och som i det här läget, trots samhällsekonomin och trots att inflationen äter sig in i välfärden, har valt att inte skjuta till de pengar som behövs vare sig till skolan eller till välfärden i stort.

Som alla vid det här laget vet har även skolorna i Stockholms stad haft ett tufft år och har det innevarande år, men tack vare att vi tidigare har haft en S-regering som såg till att stötta upp med ordentliga statsbidrag under pandemin finns det buffertar i de flesta av Stockholms skolor. Det är dessa resultatfonder som gör att vi trots det tuffa läget kan upprätthålla budgetarna runt om i våra skolor.

Det är väldigt tydligt att våra skolor och skollädaingar har valt att värna om lärarna under den här tuffa perioden. De siffror som återfinns i interpellationssvaret är från före sommaren. Nu har vi ganska nyligen fått siffrorna för augusti, och nästnasta vecka kommer ärendena att redovisas på utbildningsnämndens möte.

I augustiavläsningen kan man se en liten minskning i lärartätheten. I augusti 2023 var det dock fortfarande en betydligt högre lärartäthet i Stockholms skolor än vad det var under 2018, 2019, 2020 och 2021. Hittills är alltså det inga dramatiska förändringar, men det syns en påverkan i årets budget jämfört med förra årets budget.

Med detta sagt har majoriteten i Stockholm som alla vet valt att i dessa tuffa tider göra en tuff prioritering. I stället för att göra nedskärningar i välfärden kommer vi inför 2024 att höja skatten i Stockholm för att inte få nedskärningar i vår välfärd, inte minst i vår skola. Jag hoppas att Claes och Centerpartiet väljer att stötta oss i denna väldigt viktiga prioritering och att ni prioriterar lärartätheten i våra skolor.

Anförande nr 11

C l a e s N y b e r g (C): Vi hör samtidigt att skolor har skjutit på nödvändiga rekryteringar, inte har besatt vikariat eller har förlängt obehöriga lärares tjänster eller dragit ned på annan viktig personal utöver vad en minskning av elevkullarna innebär. Vi har faktiskt minskande elevkullar, men samtidigt ser vi detta. Det är bekymmersamt, tycker jag.

Vi kommer förstås att återkomma till Centerpartiets budgetmotion för 2024 inom några dagar när den är fastställd, men givetvis kommer skolan och särskilt grundskolan att ha hög prioritet. Jag tror inte att du behöver vara orolig, Emilia.

Jag återkommer dock till det som vi har diskuterat förut när det gäller detta, för att värna lärarna. Det är prioriteringar som görs under innevarande år och nästkommande

Bilaga 2

år. Att ramen till skolan ökas är gott så, men det är samtidigt lika viktigt att våga fortsätta att göra prioriteringar och fokusera. Där känner vi faktiskt en viss oro.

Exempelvis pekar vi i Centerpartiet på det nödvändiga i att snarare göra besparingar på central förvaltning än att tvingas osthyvla i den dagliga verksamheten ute på förskolor och skolor. Detta ser vi inte riktigt att den nuvarande majoriteten gör.

Det inger heller inte förtroende att vänstermajoriteten och Tidölaget ägnar sig åt någon form av blame game här och kastar skolan emellan sig för att skjuta undan ansvaret. Varje kommun har ansvar för sin egen ekonomi och för skolan.

Det finns exempelvis, med de erfarenheter vi har, en hel del medel att spara fortsättningsvis genom effektivare strategisk utveckling, upphandling och framtagna digitala tjänster, något som ni vet att vi gärna återkommer till. Nu har vi passerat Indiens rymdprogram med råge när det gäller skolplattformen.

Genom att ställa om till en strategi som utgår från öppna data och väl definierade tjänster och gränssnitt kan vi spara en hel del pengar genom att möjliggöra utveckling av tredjepartstjänster, som ett exempel. Här finns inspiration att hämta från andra kommuner som har kommit mycket längre och som har skapat en mer framtidssäker plattformstruktur.

Oavsett om vi tar området digitalisering som ett exempel eller inte vill jag, när det kommer till prioriteringar, fråga borgarrådet: Hur ser borgarrådet på att göra fler nödvändiga prioriteringar bland kostnader och inte bara fokusera på intäktssidan för skolorna? Och vilka prioriteringar har vänstermajoriteten pekat ut som bärande inför 2024 för att hålla en jämn kostnadsutveckling?

Anförande nr 12

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande! Tack, Centerpartiet, för frågan, och tack för att ni precis som vi ser bristerna i regeringens politik vad gäller skolan! Det skulle verkligen behövas minst det tillskott som du nämnde, Claes. Vi tror att det skulle behövas mycket mer och gärna också generella statsbidrag, inte öronmärkta, så att man verkligen kan dra nytta av dem.

Vi ser att vi har tagit ett stort ansvar i år och försökt lyckas. Vi lyckades få ut 100 miljoner kronor extra förra terminen, så vi har klarat skolorna i stora drag. De siffror som jag har tagit del av visar att vi i princip har samma lärartäthet i de kommunala skolorna. Den bristande lärartätheten finns snarare i andra skolor men är ett problem, speciellt nu när vi ovanpå inflationen och de kostnadsökningar och den ryckighet som finns där har ett skolpengssystem som också skapar en ryckighet och svårighet för våra rektorer. Det blir stor osäkerhet när det gäller att veta vilka och hur många elever man kommer att få, hur mycket pengar man då kommer att ha och vilka lärare man har råd med.

Bilaga 2

Det vore också fantastiskt bra om vi kunde ta raska steg för att förändra hur resurserna till skolorna fördelas, för detta skapar jättestora problem ute i våra skolor. Det var ungefär vad jag tänkte tillföra till debatten i dag.

Anförande nr 13

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Man måste använda de resurser man har så effektivt det någonsin är möjligt. Det är därför vi inför 2024 höjer schablonen så pass mycket och också konstanthåller den andel som går ut i skolpeng till de kommunala skolorna med 75 procent, trots att lokalkostnaderna ökar kraftigt även nästa år.

Detta innebär att vi kommer att ha ett besparingsbeting på central förvaltning. Det är inte något som vi gör lättvindigt eller för att vi tror att det finns en överkapacitet. Tvärtom är det jättetydligt i den process och det utvecklingsarbete vi har gjort, till exempel i skolorna på Järvafältet, att det som återkommande lyfts upp är just stödet till analysarbetet, stödet till att utveckla undervisningen och stödet till HR-expertis på central förvaltning. Central förvaltning har också, som du också lyfte fram, Claes, it-stödet, där vi nu gör stora förändringar. Skolplattformen avvecklas i praktiken, och vi upphandlar befintliga lösningar, något som kommer att spara oss mycket pengar.

Vi har också biblioteken, som förser våra skolor med böcker och digitalt material. Det är alltså inte så att det finns någon annan del som inte berör våra skolor, utan det kommer att vara tufft i dessa tider att minska kostnaderna. Det är dock nödvändigt.

Med detta sagt har vi ett kostnadsmonster som vi kan prata om, och det är marknadsskolan. Vi Lärare gjorde en beräkning av vad den kommunala skolan i Stockholm kostar med den överkompensation som vi är tvungna att betala ut till koncernerna. Kostnaden är över 400 miljoner, vilket motsvarar 600 lärartjänster varje år i våra skolor. Så mycket kostar det oss att kompensera de fristående skolorna för kostnader som de inte har utan i stället kan göra vinstuttag på.

Här har vi verkligen pengar som skulle kunna gå till Stockholms elever och till att ge alla barn en riktig chans att klara skolan, men i stället försvinner de ut i svarta hål. Det värsta är att när våra skolor gör större underskott just för att de prioriterar eleverna och lärandet ökar också vår skyldighet att kompensera de fristående skolorna, oavsett om de gör stora vinstuttag. Detta är ett system som vi behöver täppa till, och här behövs mycket mer kraft från riksdagen, vilket till exempel Centerpartiet skulle kunna bidra med.

Anförande nr 14

C l a e s N y b e r g (C): Jag tänker adressera några saker som togs upp här. I grunden håller jag med dig, Tina, om att det är bättre att ge kommunerna rådighet över pengarna och att inte ha så mycket detaljörönmärkning. Flera regeringar oavsett färg har gjort det misstaget, men i just det här läget tycker vi ändå att det är viktigt med ett

Bilaga 2

riktat sektorsbidrag som är vikt för skolan. Detta tycker vi är viktigt i det här fallet, men annars håller jag med om principen.

Jag förstår att ni gärna vill prata om något annat, men nu pratar vi faktiskt om prioriteringar och om vad vi kan göra som kommunen har rådighet över. Jag vill samtidigt säga att det finns ett nytt förslag om hur skolval och annat ska gå till och som vi i Centerpartiet i Stockholm har varit drivande för, och där kommer vårt parti att adressera flera av de delar som ni pekar på.

Vi ser att vänstermajoriteten gör en generell uppräkningslista, men detta tycker vi i grunden inte är en bra princip för att ha en effektiv förvaltning över tid. Jag håller därför inte riktigt med om att ni effektivt letar efter det som finns på kostnadssidan.

Vi ser också att vänstermajoriteten i år har valt att lägga fram en budget där de största kostnadsökningarna drabbar skolorna direkt, vilket tvingar rektorer till svåra prioriteringar. Efter otydliga besked under våren bestämde ni er för att skjuta till 102 miljoner kronor i ökad schablon 2023. Det är gott så, men det räcker inte för att klara kostnadsökningarna för stadens skolor i år, särskilt inte när resultatutjämningsfonderna för många skolor nu töms, vilket gör att riskerna ökar och investeringar måste skjutas på framtiden.

Utöver intäktssäkrade åtgärder finns det mer att göra. Till exempel hyr stadens skolor i första hand lokaler av Sisab, och styrningen av stadens fastighetsbolag behöver stärkas. Där kanske avkastningskraven för Sisab också borde ses över för att säkerställa att stadens eget bolag inte gör höga vinster på bekostnad av skolpengen.

Förutom digitalisering, som vi har pekat på förut, är det dags att ta itu med höga kostnader för konsulter och onödig administration. Där finns, menar vi, en hel del att göra. Detta har gjorts tydligt i våra budgetar tidigare, och det kommer vi att återkomma till.

Jag har tre korta frågor till vänstermajoriteten över tid. Jag undrar: Kan ni redogöra för hur ni avser att hantera effekten av de stora uttagen ur resultatfonderna inför kommande år? Det oroar mig faktiskt. Hur avser ni att ge ett tydligare uppdrag till Sisab att bidra till att dämpa kostnadsutvecklingsutvecklingen för skolenheterna? Och vilka kostnader för konsulter och onödig administration avser ni att överväga att dra ned på?

Anförande nr 15

O r d f ö r a n d e n : Nu ställde interpellanten helt nya frågor här i debatten, så vi kanske vi inte ska förvänta oss att borgarrådet kan svara på dem på stort.

Bilaga 2

Anförande nr 16

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det här borgarrådet har ganska bra koll på budgeten både för innevarande år och för kommande år, så jag känner mig mycket trygg med att svara på frågor även om Sisabs budget. Det är tydligt att Sisab inte har något vinstkrav i år. I den budget som läggs fram för nästa år tillåter vi tvärtom att de går med ett underskott av den enkla anledningen att vi inte vill sätta ytterligare press på den kommunala skolpengen.

Då kommer man ofrånkomligen tillbaka till den sjuka marknadsprincip som vi har. Lagstiftningen är supertydlig. Om vi skulle vilja subventionera våra hyror måste vi kompensera alla fristående skolor med exakt lika mycket. Det blir ett sätt att ge skolpeng bakvägen. Där är juridiken mycket tydlig. Detta är ett jätteproblem som vi gärna hade sluppit, men det finns inte något juridiskt utrymme att ge subventioner via hyrorna.

Med detta sagt, Claes: Om ni lusläser budgeten kommer ni som sagt att se att Sisab får gå med underskott, och vi kommer att göra allt vi kan för att lyfta bort alla kostnader som inte direkt kan hänföras till pågående skolverksamhet.

Nu har interpellanten tyvärr inte några fler inlägg i den här debatten. Besparingar på central förvaltning kommer som sagt att komma i år, och detta kommer att bli kännbart ute i skolorna. Central förvaltnings uppdrag är att stötta våra skolor, och vill man göra ytterligare besparingar blir man svaret skyldig om vilket stöd till skolorna som man är beredd att ta bort.

Med det sagt tror jag att vi i andra delar kan vara väldigt överens. Att se över våra it-kostnader är ett arbete som påbörjades under den förra mandatperioden och som vi nu slutför genom att avveckla kostnadsdrivande plattformar och se över hur vi ytterligare kan jobba med vår lokalförvaltning för att verkligen se till att vi inte har några andra skollokalskostnader än dem som vi behöver för skolverksamhet. Här tror jag att det finns en bred enighet, och jag ser fram emot att göra detta arbete tillsammans i utbildningsnämnden.

§ 5 Interpellation av Jan Jönsson (L) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om stadens utsatta områden utanför Järva

Anförande nr 17

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Bilaga 2

Anförande nr 18

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Välkomna till en halvtimme med Jan Jönsson show, som det kommer att bli här, för jag har en hel räkka med interpellationer som vi kan försöka hinna med.

Den första handlar om de utsatta områdena utanför Järva. Jag ska börja med att säga att allt arbete som görs på Järva förstås är väldigt viktigt. Det är också viktigt att det är ett prioriterat område, men det jag befarar är att det har slagit över lite för förvaltningar och bolag i att fokus nu nästan bara ligger på Järva.

Jag ägnade mig åt att slå på lite sökord i budgetarna och tittade bland annat på den innevarande budgeten. Där nämns Järva stadsdel 90 gånger medan till exempel Skärholmen, där jag själv bor, nämns 20 gånger och Rågsved 16 gånger. Då ska man komma ihåg att det för Rågsved huvudsakligen handlar om någon form av arbete kring Rågsveds allé, så det är inte så mycket Rågsved i stort som det handlar om. För Skärholmens del är det väldigt många referenser till att arbetet i Järva ska bedrivas så som det gjordes i det tidigare Fokus Skärholmen.

Om man går vidare till det budgetförslag som kom i förra veckan ser man att Järva har förstärkts ytterligare och nu nämns 102 gånger. Skärholmen har fått ett omnämnande till och nämns nu 21 gånger, men detta beror mycket på att man har skrivit ut ordet Skärholmen när det gäller de satsningar på kulturverksamheten inom Stadsteatern som finns där ute. Rågsved nämns några fler gånger och nämns nu 25 gånger, men det handlar framför allt om den digitala fixartjänst som ska inrättas. Sedan finns det faktiskt en formulering om att både Skärholmen och Rågsved ingår i viktiga prioriterade områden, men i just det stycket står det uttryckligen att Järva är prioriterat bland de fyra områden som nämns. Där ingår också Hagsätra, till exempel.

Jag har varit ute på lite besök på skolor i bland annat Skärholmen och Rågsved och på en del andra håll i Söderort. Det är ganska tydligt att många av dem som arbetar där ute upplever att de inte får del av den kraft som finns i andra förvaltningar och bolag utan att den riktas till Järva. Därför skulle jag gärna vilja veta hur finansborgarrådet ser på detta, eftersom det finns stora risker för att dessa områden kan tappas.

Anförande nr 19

Borgarrådet Wanningård (S): Ordförande, fullmäktige! Tack så mycket, borgarrådet Jönsson, för interpellationen! Som interpellanterna för fram handlar det om att bygga hela Stockholm, och jag är väldigt tydlig med att vi ska bygga ett Stockholm för alla.

Jag kan konstatera att Järva som stadsdel har halkat efter. Järva är inte i alla delar den integrerade stadsdel i Stockholm som Järvaborna och det fantastiska Järvaområdet så väl förtjänar.

Bilaga 2

Bara för att vara tydlig i denna sal: Vi har fyra fokusområden i staden, nämligen Järva, Skärholmen, Farsta och Rågsved, och Järva pekas ut i särskild ordning. Det som vi kan konstatera efter att ha jobbat med Fokus Järva i ett år är att det ger resultat att göra denna kraftsamling, där vi tydligt visar att alla förvaltningar och bolag ska fokusera på Järva.

Med detta sagt ska inga andra stadsdelar lämnas efter, utan det är en skuld som staden har till Järva och som ska betalas tillbaka. Vi har inte fokuserat på Järva i den utsträckning som Järvaborna förtjänar, och därför behöver vi visa att den kraften finns. Detta betyder naturligtvis inte att jag vill se att andra områden i Stockholm hamnar på polisens lista över utsatta områden framöver, utan det är ett sätt att arbeta som relativt enkelt bör implementeras överallt där vi ser stadsdelar halka efter.

Stockholm är tyvärr inte en integrerad stad på det sättet att vi har en jämlik stad, utan vi har områden i Stockholm som är eftersatta. Det kan vara att husen är eftersatta, att skolresultaten är lägre än i andra delar av staden eller att tandhälsan är sämre hos en del barn som bor i vissa områden. Detta är oacceptabelt. Varje dag ska Stockholms stad stå på stockholmarnas sida, oavsett var i staden de bor.

Fokus Järva är en skuld som vi betalar tillbaka till Järvaborna för att Järva förtjänar att fullt ut vara integrerat i Stockholm.

Anförande nr 20

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag tackar för svaret.

Järva är som sagt viktigt, men det som är tråkigt är att det ser ut att bli rejäla konsekvenser av detta ensidiga fokus. Jag menar inte att det sker av illvilja, utan jag tror helt enkelt att styrningen mot Järva har blivit så oerhört tydlig att tjänstepersonernas tid helt och hållet tas upp av att bara ägna sig åt Järva.

Lokaltidningen Mitt i skrev häromveckan att det nu finns risk för att Skärholmen, alltså lilla Skärholmen, kommer att läggas till på listan över utsatta områden. Tidigare har det varit Bredäng, där jag bor, och Vårberg som har räknats till den listan, men nu finns en risk att Skärholmen läggs till. Det är väldigt tråkigt.

Häromveckan var jag som sagt ute och besökte skolor i Skärholmsområdet, och då var det skolledare som beskrev att man inte får kontakt med socialtjänsten så som man har kunnat tidigare och att det är problem med samverkan på olika sätt. Något som dessutom är väldigt olyckligt är att det just nu saknas en grundskolechef för Skärholmsområdet, att man byter stadsdelsdirektör i Skärholmen och att socialchefen byts ut. Det är väldigt många saker som på grund av olyckliga omständigheter sammanfaller i detta område, och detta ger ett slags känsla av att Skärholmen som sådant inte är prioriterat.

Bilaga 2

Före sommaren besökte jag bland annat Rågsvedsskolan, som är en av de skolor som ligger i det absolut mest utsatta området, och de upplevde väldigt tydligt från utbildningsförvaltningen att det som Järvas rektorer får del av får de inte del av i Rågsved. Jag tror som sagt inte att det finns någon illvilja bakom detta, men jag tror att vi måste börja reflektera över om styrning och fokus har blivit alltför starkt.

Jag tog ju fram siffror över hur många gånger Järva nämns i budgeten och hur det verkligen trycks på att alla bolag och förvaltningar ska hjälpa Järva, men detta görs inte för de andra områdena. De uttrycks visserligen som fokusområden, men Järva kommer före. Nu ser vi riskerna med detta, det vill säga att Skärholmen kanske kommer upp på den lista där vi absolut inte vill att det ska vara.

Anförande nr 21

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Det är helt korrekt. Självfallet har vi förmåga att kolla över hela staden. Det är också tacksamt, efter att ha varit igång med Fokus Järva i tio månader, att kunna konstatera att det ger resultat och att det får igång delar av Järva som det inte har kraftsamlats kring tidigare. Det är bland annat att vi har en politisk styrning, men vi tar också hjälp av tjänstemannaorganisationen, som är A och O. Att vi kunde sammanlägga två stadsdelsnämnder till en visar verkligen visar på denna kraftsamling.

Skärholmen har absolut inte varit utanför vår radar, och just därför tycker jag att det känns bra att få en rutinerad förvaltningschef på plats i Skärholmen för att stärka upp ytterligare. Det är fortfarande ett av våra fokusområden, och vi har mycket resurser även i Skärholmen.

Jag tycker att man hela tiden ska se till hur Stockholm utvecklas och hur Stockholm kan bli en bättre plats för fler att vara på. Vi måste utveckla en stad med stockholmaren i åtanke – den stockholmaren som inte har de bästa förutsättningarna, som kanske har det lite kämpigt i vardagen och behöver vår socialtjänst, som behöver den där extra specialläraren i skolan eller som behöver arbetsmarknadsförvaltningen för att kunna få det där första arbetet eller starta eget-stöd. Det är där vi vill vara, och det är därför vi jobbar med fokusområdena.

Med Fokus Järva är vi absolut inte i mål. Vi kommer kanske inte att gå i mål den närmaste tiden, men vi har kommit en bit på väg. Bara att genom att peka på att Järva och Järvaborna är en viktig del av Stockholm visar vi att vi fokuserar på dem. Och det finns inte en enda förvaltning eller ett enda bolag i denna stad som prioriterar bort Järva. Järva är viktigt för Stockholm.

Bilaga 2

Anförande nr 22

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Det är ingen tvekan om att Järva är viktigt för Stockholm, men jag tänker att Skärholmen också är viktigt för Stockholm och att Rågsved också är viktigt för Stockholm, precis som Hässelby, Vårberg och Östberga.

Det som jag funderade lite på här var att det definitivt är positivt med den goda utvecklingen i Järva. Under den förra mandatperioden förbättrades skolresultaten signifikant, och det är väldigt glädjande att det arbetet fortsätter och fullföljs. Vi kunde också mot slutet av mandatperioden se hur antalet skjutningar och mord, som har varit ett stort problem i Järva, började minska. Det är en väsentligt bättre situation nu än vad det var tidigare, även om det förstås fortfarande är förskräckligt att det sker händelser då och då.

Samtidigt har vi sett att våldsdåden har ökat på andra håll, framför allt i Hässelbyområdet och de södra förorterna. Jag tror att det bara där jag bor har varit tre mord de senaste veckorna i en radie på 500 meter runt min lägenhet, vilket är väldigt obehagligt. Där jag bor har vi tack och lov inte haft någon explosion ännu, men jag flyttade faktiskt alla prydnadsföremål i mitt sovrumsfönster för att man inte ska få dem i huvudet om det skulle sprängas när man ligger och sover. Jag har pratat med många andra som förstås också känner denna oro.

En av de mer specifika frågorna i interpellationen handlar just om hur vi kan jobba kring våldet specifikt i Söderort. Jag upplever att det görs väldigt mycket bra i Järva. I Söderort har vi inte kommit riktigt lika långt, men det är där som väldigt mycket av våldet sker nu.

Vi skriver också lite om modellen Rätt kurva, som ett antal kommuner i Stockholm nu ska testa. Den kommer från Tyskland och har bedrivits med framgång i bland annat Linköping, om jag inte minns fel. Skulle detta kanske kunna vara något att samlas kring för till exempel Skärholmsområdet eller Rågsved, så att vi får in positiva injektioner också i de områden som inte tillhör Järva men som har en allvarlig problematik just nu?

Anförande nr 23

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag förstår din oro, Jan. Det är många stockholmare som känner en oro inför den våldsutveckling vi ser. Den har ändrats. Jag kan jämföra med när jag var finansborgarråd 2014–2018. Då var gängen mer lokala, och det hände förödande saker på Järva. Men man gick in där, och polisen gjorde mycket arbete och lyckades i mångt och mycket stoppa en del våldsdåd.

Det som jag ser i dag som finansborgråd är inte alls den lokala anknytningen, utan de som kommer och skjuter flyr i taxibilar eller på annat sätt. Alla är inte uppväxta i Stockholm och bor inte ens i Stockholm. Detta gör att det är ännu viktigare att vi som

Bilaga 2

stad skalar upp vårt arbete. Vi ska självfallet alltid finnas hos barn och unga som kanske är på glid och få in dem på rätt spår.

Det handlar också om våra grannkommuner. Övriga kommuner måste skala upp sitt arbete. När polisen berömmar Stockholm för att vi exempelvis har en socialjour som arbetar dygnet runt får jag lära mig att det finns kommuner som inte har det. Och där står man kanske med en ung människa som behöver tas om hand och som inte har någon Stockholmsanknytning. Där kan vi ibland vara det ledande exemplet, men ibland behöver vi lära av andra kommuner. Jag tror att vi behöver arbeta större än Stockholm, och då är vi ändå den största kommunen och har muskler att arbeta med detta. Det behöver bli ringar på vattnet till andra kommuner så att de skalar upp sitt arbete.

Jag vill betona att alla metoder är välkomna i detta arbete. Vi kommer inte att stoppa några metoder. Vi kommer inte att säga ”Nej, det här ska vi inte göra bara för att det har fungerat någon annanstans”, utan vi håller hela tiden fast vid att alla metoder är välkomna. Har man visat att det fungerar ska vi testa det i Stockholm om vi inte har gjort det tidigare, för vi ska hela tiden försöka ligga i framkant.

Tyvärr ligger kriminaliteten och våldsdåden ibland steget före, och detta är beklagligt.

§ 6 Interpellation av Jan Jönsson (L) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) om den rödgröna majoritetens syn på privata utförare inom LSS

Anförande nr 24

Borgarrådet O j a n n e (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 25

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Det här kommer nog att bli århundradets kortaste debatt, för vi har nämligen fått det som vi önskar. Jag vill tacka borgarrådet för att man gör ett omtag kring detta och har lyssnat in vad vi och aktörerna har sagt om frågan. Vi ser fram emot den nya utredningen när den kommer.

Bilaga 2

§ 10 Frågestund

Fråga nr 1. Budgetbeskedet om miljözon 3

Anförande nr 26

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! I förra veckan blev det klart att det i stället för en miljözon klass 3 i Gamla stan blir en miljözon 3 som kommer att innefatta 20 lite slumpvis utvalda kvarter i Stockholm city. En av de första gångerna som jag och trafikborgarrådet debatterade det här i talarstolen frågade jag just om en konsekvensanalys och en utredning av hur beslutet kring Gamla stan har föregåtts och hur det ska vara genomförbart. Det visar sig nu att det inte verkade vara genomförbart; det var bara det att man kopierade ett vallöfte från Miljöpartiet rakt in i den förra budgetformuleringen.

Min första fråga till trafikborgarrådet är därför: Varför backade ni om miljözon klass 3 i Gamla stan?

Anförande nr 27

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande, fullmäktige! Tack för frågan, Dennis! Vi hade i förra årets budget, 2023, ett löfte om att vi skulle utreda införandet av miljözon klass 3 i Gamla stan och ett område i city. Vi har nu under 2023 utrett detta och sett vilket område i city som passar bäst och hur vi på bästa sätt kan åtgärda de luftproblem som vi har i Gamla stan och samtidigt säkerställa andra mål som vi har för vår stadsmiljö, nämligen att det ska vara tillgängligt och attraktivt och kännas säkert och tryggt.

För just Gamla stan konstaterade vi att vi i stället för att bara införa miljözon klass 3 utöver detta skulle kunna vinnlägga oss om att ytorna ska bli mer tillgängliga för människor. Vi ville också se över trafiksituationen för att säkerställa att de som bor och verkar i Gamla stan ska kunna ta sig till och från sin verksamhet på ett smidigt sätt. Vi skulle även kunna se över Skeppsbrons gata och Munkbron, som jag och många med mig tror jag kan bedöma är ytor som kan användas bättre än att vara öde när solen ligger på en eftermiddag.

Därför valde vi helt enkelt att i city införa miljözon klass 3 och i Gamla stan införa en stadsmiljözon. Då tar vi hänsyn både till intresset och behovet av frisk luft och till andra aspekter som bidrar till att det här blir platser där många fler trivs och vill tillbringa sin tid.

Anförande nr 28

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag reagerar på att det här är ett konstigt sätt att styra staden. Man ger de här tvingande budgetuppgifterna, som sedan uppenbarligen

Bilaga 2

inte går att genomföra i efterhand. Jag tycker att man borde ha dragit lärdom av det, men nu verkar man gå vidare och låter detta i stället omgärda kvarter i city. Rimligen kan följderna, som ni måste ha kommit fram till har varit anledningen till att inte gå vidare i Gamla stan, i stället bli konsekvenser som gör att tillgängligheten försvåras i city.

Nu kommer den oro som fanns i Gamla stan i stället att flytta till framför att handlare, butiker och företag i ett viktigt näringslivskluster i Stockholm city samtidigt som Gamla stan kommer att få det svårt då det blir betydligt färre parkeringsplatser. Det är ett problem som man inte löser.

Varför upprepar ni samma misstag från förra året och struntar i att göra en ordentlig konsekvensanalys av vad miljözonen i city kommer att ge för resultat?

Anförande nr 29

Borgarrådet **S t r ö m g r e n** (MP): Vi debatterade frågan tidigare i morse, klockan 07.18 i SVT. Jag kan rekommendera den som inte har sett det ännu att gå in och kolla, för jag tycker att vi får fram de argument som finns för att åtminstone jag tycker att det är lämpligt att införa miljözon klass 3 i detta område i city.

Det finns flera skäl, men några av de skäl som jag inte tycker att jag lyfte fram tillräckligt mycket i morse är att fastighetsägarna i området vill ha detta. Verksamheterna i området har under det gångna året jobbat med ett Vinnovafinansierat projekt som handlar om gods, samlastning och off peak-lastning. Det är en trade off mellan att få leveranserna dit – det är nödvändigt och det vill vi säkerställa – och andra värden som verksamheterna vinner på. De stora fastighetsägarna, som vi har pratat med, och leveransföretag som transporterar mat men också verktyg till byggarbetsplatser och annat är väldigt positiva till detta. Nyligen fick vi också ett svar från vår medborgarpanel.

Anförande nr 30

Borgarrådet **W e d i n** (M): Ordförande! Näringslivet har själva gått ut och skrivit debattartiklar mot detta. Oron har redan spritt sig kring förslaget. Jag tycker också att det är anmärkningsvärt att det nu har kommit ytterligare förslag som försvårar och som innebär att det hela blir värre. Vi måste göra det lättare för människor att ta sig ut ur staden så att vi inte får onödig trafik i innerstadens stads kvarter. Detta kommer att flytta ut problemet till boendekvarter i innerstaden.

Det är också väldigt ologiskt att ni i Söderledstunneln förhindrar påfart till Söderleden och leder trafik till Gamla stan samtidigt som miljözonen ska försvåra användningen av Klaratunneln. Vi vill väl att bilar i innerstaden ska använda de tunnlar som finns? Ned med bilarna i tunnlar i stället för att ha en genomfartstrafik på gatorna i city!

Bilaga 2

Steg för steg fattar ni ologiska beslut som innebär att det blir mindre ordning och reda i Stockholmstrafiken. Varför kan ni inte tänka om och backa från förslaget nu direkt?

Anförande nr 31

Borgarrådet **S t r ö m g r e n** (MP): Då och då när vi från trafiknämnden och trafikkontoret vill veta vad stockholmarna tycker om någonting använder vi något som heter medborgarpanel. Där finns drygt tusen personer som får frågor av allehanda slag. För att testa panelen ställde vi nyligen en fråga som jag nu har fått svaren på. Frågan löd: Bedömer du att du kommer att påverkas positivt eller negativt av miljözonen? 55 procent av de tillfrågade tycker att de kommer att påverkas positivt.

Utöver det har vi valt detta område just utifrån att det finns många gående där, som påverkas av dålig luft. Det är också ett område där man när jag växte upp på 90-talet gick på bio på Filmstaden i korsningen Mäster Samuelsgatan-Regeringsgatan. De som har sett andra delen av *De kallar oss mods* vet att detta var ett område som inte var särskilt mänskligt. Det vill vi nu ändra på och samtidigt säkerställa att de som har verksamheter där kan ta sig dit smidigt och enkelt och få sina transporter.

Fråga nr 2. Kommer borgarrådet att låta Lillsjönäs gård i Bromma fortsätta förfalla?

Anförande nr 32

G a b r i e l K r o o n (SD): Lillsjönäs gård i Bromma är ett vackert kulturarv i Stockholms stad. Fram till för två år sedan ägde Stockholms stad gården och gårdsmiljön men beslutade att sälja den till en stiftelse som heter Tunastiftelsen. Det har framkommit på senare tid att de har varit islamistanknutna.

Men det är inte detta det ska handla om i dag, utan det ska handla om det förfall som verkar ha skett av denna fastighet efter att Stockholms stad sålde den. Fastigheten står fortfarande på en tomträtt, vilket innebär att Stockholms stad äger marken. I tomträttsavtalet finns en skyldighet för Tunastiftelsen att underhålla byggnaden, men det har uppenbart inte gjorts. Flera som har varit på platsen har vittnat om att det läcker in i byggnaden, bland annat läcker det in vatten från fönstren, att det finns tydlig röta i fasaden och så vidare.

Min tydliga fråga till dig är om du är beredd att agera för att stoppa förfallet av Lillsjönäs gård.

Anförande nr 33

Borgarrådet **V a l e s k o g** (S): Det som stadsbyggnadsnämnden, som jag ansvarar för, berörs principiellt av i en sådan här fråga är kopplat till tillsyn. Först ska jag berätta att bakgrundshistorien också är att beslutet fattades förra våren i exploateringsnämnden, där jag i och för sig inte har suttit. Men jag kunde konstatera

Bilaga 2

att exploateringsnämnden sålde fastigheten med tomträtt för 6 ½ miljoner och att alla partier var för detta. Även Sverigedemokraterna var uppenbarligen entusiastiska över affären.

Sedan kommer fråga nummer två, med tanke på hur det presenteras här: Har det varit någon tillsyn, och har det anmälts att fastigheten inte hålls i det skick som den borde och att det finns risk för liv och hälsa med mera? Någon sådan anmälan finns inte, men det är nog helt korrekt att fastigheten är i dåligt skick och att den var i dåligt skick när den såldes. Det kan man nog konstatera om man vet hur kåken ser ut, för förfallet går inte så snabbt som på drygt ett år.

Men till sist har jag ett väldigt glädjande besked som kanske rent av är en nyhet: Det som har dykt upp på stadsbyggnadskontoret alldeles nyligen är en ansökan om bygglov för en byggbod i anslutning till huvudbyggnaden. Det innebär en byggbod för renovering. Så mycket kan jag uttolka av detta: Har man lämnat in en bygglovsansökan för en byggbod lär man också vilja sätta upp den i akt och mening att renovera fastigheten. Min slutsats är att det verkar lovande.

Anförande nr 34

G a b r i e l K r o o n (SD): Tack för klargörandet! Frågan borde såklart ställas till exploateringsnämnden, men eftersom de inte kan svara på frågor ställer jag den till dig, som har nämnden med den närmaste anknytningen till detta.

Om vi kort ska gå in på hur det var när beslutet fattades var det inte helt tydligt vilken koppling de här individerna hade, men det är ändå en historia i sig. Det är glädjande att de har kommit in med en ansökan om bygglov för en byggbod. Vi hoppas att de uppfyller sitt underhållsansvar. Men min andra fråga till dig gäller hur det blir om de nu inte uppfyller ansvaret. Om vi står här om ett år och deras ansökan är färdig men kåken är i sämre skick och det är uppenbart att de inte uppfyller sina skyldigheter – är du då beredd att agera för att ta tillbaka tomträtten?

Anförande nr 35

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Man måste först och främst veta vad tomträtt är för någonting. Det är ett väldigt starkt besittningsskydd, nästan som att äga marken. Det är ingenting man tar tillbaka. Jag kan säga att det finns en del för Sverigedemokraterna att titta på och förstå vad det innebär: Vad är en tomträtt, till att börja med?

Men det som rent teoretiskt skulle kunna vara intressant är i så fall vad stadsbyggnadskontoret kan göra. De har ett tillsynsansvar, men det bygger i sin tur på att det är någon som anmäler missförhållandena, att ursprungsskicket på fastigheten är hotat eller att liv och hälsa riskeras. Det kan också handla om betydande olägenheter på tomten med mera. Det handlar om att dessa kriterier uppfylls, och det bygger på att någon har anmält. Det är snarast den vägen som i så fall är framkomlig om det är så

Bilaga 2

pass allvarligt. Att ta tillbaka en tomträtt är inte något som låter sig göras hur som helst.

Anförande nr 36

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag kan läsa på om tomträttsavtal, och du får gärna läsa på om köpeavtalet, som du själv – eller i varje fall dina partikamrater – har varit med och tecknat. I köpeavtalet står det väldigt tydligt att man har en skyldighet att underhålla fastigheten och se till att den är i vårdat skick. Det är den inte. Under de senaste två åren har den bara förfallit, och det har blivit värre och värre.

I dag får vi beskedet att de har kommit med en bygglovsansökan för en byggbod. Det säger inte så mycket, men det är klart att det är en liten glimt av hopp inför framtiden.

Om du nu kliver utanför ditt område i stadsbyggnadsnämndens tillsynsfokus och även ser till hela köpeavtalets kriterier om att köparna ska underhålla detta och att de annars inte har uppfyllt sin del av avtalet – hur ska du då säkerställa att de uppfyller sitt avtal? Och inte minst: Hur ska ni socialdemokrater, som faktiskt styr Stockholm i dag, se till att de gör rätt för sig i avtalet med Stockholms stad?

Anförande nr 37

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag kan som sagt konstatera att Sverigedemokraterna applåderade köpeavtalet när det begav sig för drygt ett år sedan. Det är med tomträtt, och när det finns krav i avtalet på att kåken ska rustas upp utgår jag självklart från att man också fullföljer detta.

Som jag nämnde har man alldeles nyligen lämnat in en ansökan om bygglov för en byggbod. Då får vi väl utgå från att det görs i akt och mening att renovera fastigheten; annars är det ingen större poäng med ett tillstånd för att sätta upp en byggbod invid huvudfastigheten. Jag tycker att det ser ganska lovande ut, och det borde väl också Sverigedemokraterna tycka.

Fråga nr 3. Armlängds avstånd

Anförande nr 38

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Hej Torun! På kommunstyrelsens sammanträde den 4 oktober behandlades Liberalernas motion om att uppföra ett minnesmärke över rösträttskvinnor på Skeppsbron. Motionen hade beretts på sedvanligt sätt och bemöttes mycket positivt av både remissinstanserna och föredragande borgarråd. Sverigedemokraterna, däremot, lämnade in ett eget förslag till beslut där de framförde att motionen stred mot principen om armlängds avstånd. I stället ska vi tydligt ordna folkomröstningar om såväl minnesmärken som platsen för sådana.

Bilaga 2

Politiker ska hålla sig på armlängds avstånd från innehållet i kulturen. På den punkten är vi alla överens i den här staden. Men vad betyder det? Hur lång är en armlängd? Om kulturen ska vara fri och oberoende – varför ska vi då ägna oss åt kulturpolitik? Det här är ingen enkel fråga, Torun. Jag vet det, men jag är nyfiken på hur du ser på de här sakerna och hur vi ska stärka riktlinjerna för detta.

Anförande nr 39

Borgarrådet B o u c h e r (V): Stort tack för frågan! Vi behandlar denna motion som det sista vi gör i dag, och det ser jag fram emot att göra. Det här är en komplicerad fråga. Jag tog fram boken jag visar här, *Så fri är konsten*. Det är en kulturanalysutredning om armlängds avstånd, och frågan kompliceras ganska mycket i boken. Man säger bland annat att det finns ett nationellt mål: att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Det är det nationella målet för kulturpolitiken. Det finns också andra mål: delaktighetsmål och samhällsmål. Alla ska ha möjlighet att delta, det ska finnas en breddad delaktighet av alla olika typer av människor som bor i det här landet och det ska vara en del av samhällets utveckling.

Jag tänker att jag som äldre och kulturborgarråd håller på med både armlängds avstånd och tillitsbaserad styrning. Det är lite grann samma sak: Vi ger kulturaktörerna förtroendet att göra saker. Det innebär dock inte att vi aldrig kan beställa en skulptur i något syfte för staden. Vi har ganska många skulpturer i den här staden, inte minst kungastatyer, framför allt i Gamla stan. Det kan därför finnas anledning att bredda skulpturutbudet till att även omfatta andra än kungar. Det skulle vara mitt korta svar på frågan angående motionen. Jag tycker också att det skulle vara väldigt roligt att få se att andra grupper får känna sig representerade i den konstnärliga utsmyckningen. Det är mitt svar. Politiken ska inte blanda sig i hur skulpturen ser ut.

Anförande nr 40

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag tycker att frågan är väldigt intressant. Vi hade ett minnesmärke som vi skulle ta fram på Sergels torg över terrorattackerna. Då tyckte Sverigedemokraterna att skulpturen var ful och ville att den skulle dras tillbaka, om jag minns rätt. Jag tycker att Kroon, om jag nu får namnge dig, hade en viss poäng på det sättet att man i ett sådant läge kanske skulle kunna ha ett samtal med de anhöriga och med dem som har varit berörda av en fråga. Jag tycker alltså inte att du är ute på helt fel väg.

Men jag tycker att det här är en svår fråga. Jag tycker också att det är viktigt att vi kan prata om detta, även om jag själv inte delar Sverigedemokraternas åsikter i de här frågorna. Men vi måste komma överens. Var ligger detta? Jag vill inte vara en kulturpolitiker som gör fel eller som uppfattas som maktfullkomlig. Hur ska vi gå till väga för att bli trovärdiga, Torun?

Bilaga 2

Anförande nr 41

Borgarrådet B o u c h e r (V): Du har absolut en poäng. Jag tycker att man ska vara inkluderande. Jag tycker däremot inte att man ska ha omröstningar, digitala eller andra, för det är inte inkluderande. När vi har offentlig konst i olika delar av staden har vi också – detta har jag redan debatterat med Sverigedemokraterna – en typ av medborgardialog med dem som bor där. Om vi till exempel ska ha en konstnärlig utsmyckning i Husby har vi också en diskussion med människor i Husby eller involverar ungdomarna i Husby i utsmyckningen. Så gör vi alltså, och det är också viktigt i kulturpolitiken att vi har med detta.

Vi har också externa sakkunniga i de olika bedömningsprocesserna i Stockholms stad. De har tidsbegränsade förordnanden så att det inte ska bli olika jävsituationer, och det är också jätteviktigt. Vi ska ha ett stort förtroende för konstnärer, och konstnärer ska ha ett väldigt stort utrymme.

Anförande nr 42

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag tycker att det sista du pratar om är väldigt viktigt: oberoende specialister. Det är ett sätt att säkra detta. Finns det fler sätt att trygga att vi politiker inte lägger oss i konst och kultur mer än att vi ger förutsättningar? Var ska gränsen gå? Får jag tycka till om att en skulptur borde vara utformad i koppar, att den ska se ut på ett visst sätt eller vara av en viss storlek? Vad tycker du om det?

Anförande nr 43

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag tycker inte att du och jag som politiker ska tycka till över huvud taget. Jag tycker att vi kan ha ett inkluderande sätt gentemot medborgare, men vi som politiker ska aldrig tycka till. Vår roll ska vara att skapa förutsättningar för kulturaktiviteter och konst som når medborgarna. Det är vår primära roll.

Där är bibliotek och kulturverksamheter i alla kommuner särskilt viktiga. Det är viktigt att de finns, och där ska friheten vara väldigt stor. Det gäller också föreningsliv och studieförbund. Det ska finnas en stor frihet inom kulturen, och vi ska ha ett stort förtroende för att professionens kompetens bestämmer över medieutbud, evenemangsverksamhet och alla dessa delar. Bibliotekarierna ska själva bestämma vilken typ av program de har. Det ska inte du och jag göra.

Anförande nr 44

O r d f ö r a n d e n : Nu hamnade jag lite grann i en knivig situation, för man har namngett Gabriel Kroon gång på gång utan att han har kunnat delta i diskussionen. Jag lät det rulla vidare därför att man ändå har pratat om honom i goda ordalag, och han har förmodligen en möjlighet att besvara detta senare, i motionsbehandlingen. Men

Bilaga 2

om man pratar väldigt mycket om en tredje part bör man ändå hålla diskussionen så att denna part kan komma in. Men det får vara okej den här gången.

Fråga nr 4. Framtidens cykelinfrastruktur över Mälarsnittet

Anförande nr 45

J o n a s N a d d e b o (C): Hej Lars! Jag visste inte om det var du eller Karin som skulle svara på frågan, men nu blir det du!

Vi har i medierna fått följa följetongen om gång- och cykelbron vid Slussen. Det har varit något slags chicken race mellan staden och regionen, och det ställdes på sin spets när SL hotade att stänga tunnelbanetrafiken. Staden och regionen tillsatte då en gemensam arbetsgrupp, och det var verkligen på tiden eftersom bron har varit planerad sedan 2010. Det har uppenbarligen gått prestige i frågan, och man har inte klarat av att ringa sina partikollegor i regionen.

Den 6 oktober fick vi dessutom läsa i medierna att en överenskommelse om gång- och cykelbron var klar. Jag ropade: Hurra, äntligen får vi vår gång- och cykelbro! Det var många som trodde att problemet var löst, men det kvarstår. Varför talade man inte om att förslaget innebar att rampen ned till brofästet mot Södermalm är borttagen? Hur kan Miljöpartiet acceptera en sådan här nödlösning? Varför sviker ni cyklisterna?

Anförande nr 46

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Tack så mycket, Jonas, för frågan! Jag ser fram emot att du via din partikollega Gustav Hemming också driver frågan om cyklingens roll i det regionala politiska arbetet.

(J o n a s N a d d e b o (C): Det gör vi.)

Det är bra. Vi krokar arm!

Många har följt denna fråga med stor spänning, och det har naturligtvis också vi gjort. Vi hade rätten på vår sida i det att det fanns ett bygglov och en möjlighet att göra bron. Men som alla också har sett ville då regionen i så fall, om det här skedde, stänga av tunnelbanan.

Jag ska vara ärlig och säga att jag inte är nöjd. Vi är inte nöjda. Inget av majoritetspartierna är nöjda med att rampen försvann. Men utifrån den situation vi stod inför måste jag säga att jag är väldigt imponerad över arbetet. Om man lämnar allt det tidigare bakom sig och ser till vad arbetsgruppen lyckades göra när vi satte oss i ett rum och försökte hitta det sätt som vi nu har utifrån den rådande situationen är jag väldigt nöjd med att det ändå blev denna lösning. Men jag vill vara ärlig med att säga

Bilaga 2

att vi inte är nöjda med att rampen togs bort. Detta är dock ändå bättre än vad det hade varit om tunnelbanan hade behövt stannas eller om vi inte hade fått någon bro alls.

Jag ser framför mig att vi nu i tät dialog samtidigt som projekteringen och genomförandet görs ser hur vi kan säkerställa cyklingens och cyklisternas behov vid denna del av Saltsjö-Mälarsnittet. Tunnelbanan till Nacka kommer att skapa många kollektivtrafikmöjligheter över Saltsjö-Mälarsnittet, men vi behöver säkerställa att cyklisterna får plats. Därför vill jag glädja dig, om du inte har hunnit läsa det, med att vi också ser över Skeppsbrons gata och Munkbrons gestaltning för att säkerställa att cyklisterna och gångtrafikanter får plats där.

Anförande nr 47

J o n a s N a d d e b o (C): Det är oklart om du är nöjd eller inte nöjd. Jag förstår inte riktigt. Men du vet ju, Lars, att om man tar bort rampen mot det nedre slussplanet får det stora konsekvenser för långt större områden än bara själva Slussen. Att kopplingen försvinner påverkar cykelflöden på hela Södermalm, i Söderort och i Nacka. Cyklisterna som kommer på Liljeholmsbron från västra Södermalm tvingas cykla längs den röriga Hornsgatan i stället för att cykla på Söder Mälmarstrand.

Cykeltrafiken kommer att få ledas över på de låga slussbroarna. Det är broar som inte utformas för cykeltrafik utan som tvärtom var tänkta för gående och flanörer. Hur kommer denna konflikt-design att påverka trafikmiljön för våra cyklisterna? Det frågar jag dig. Vad ska du göra för att ta bort konfliktytorna på slussbroarna, som också ska öppnas lite nu och då? Vad blir det för trafikmiljö för cyklisterna i Stockholm?

Anförande nr 48

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Jag fortsätter med att säga att vi naturligtvis inte är nöjda med att rampen försvann. Men utifrån det läge som var, den låsning som fanns och det som innebar att tunnelbanan hade varit stillastående under några veckor bedömde vi att det här var den allra bästa lösningen.

Sedan vill jag ändå lägga till att om man pratar konflikt-design är det faktiskt en typ av konflikt-design som vi nu slipper på den här bron. Vi slipper nämligen att ha både de flöden som går från Södermalmstorg norrut och de som kommer österifrån och ska upp på bron. Vi försöker i de arbeten vi gör inom trafikkontoret och trafiknämnden att säkerställa att cyklisterna från Nacka i bästa fall kan åka Londonviadukten upp på Folkungagatan om de ska till Medis, och vi gör det vi kan för att cyklisternas olika flöden vid Slussen ska fungera så bra som möjligt. Men om man vill se det positiva i detta slipper vi åtminstone de konkurrerande och konflikterande flödena.

Bilaga 2

Anförande nr 49

J o n a s N a d d e b o (C): Jag förstår att du famlar här, Lars, för du har inga bra svar. Det har inte gjorts någon konsekvensanalys av arbetsgruppen. Ingen trafikplanerare satt ens med i arbetsgruppen. Inte skulle man bygga en motorväg och plocka bort både på- och avfarter bara så där, utan några som helst analyser!

Cyklister kommer att få sicksacka mellan fotgängarna på slussbroarna, ta sig kors och tvärs över Munkbroleden och sedan på Guldbron upp till Södermalmstorg. Annars får de bära cykeln uppför trapporna eller ta någon hiss från kajplan till Södermalmstorg.

Nej, Lars, bilarna fick en guldbro, men cyklisterna fick en halvmesyr. Hur rimmar det här med att Stockholm ska bli Europas främsta cykelstad? Är du verkligen nöjd, Lars?

Anförande nr 50

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Som jag sa i ett tidigare inlägg är vi inte nöjda med att detta byxben behövde tas bort. Men utifrån den situation vi befann oss i var vi tvungna att skriva under på uttrycket att politik är det möjligas konst. Utifrån den situation vi befann oss i var det här det bästa vi kunde göra. Vi kommer också att fortsätta att göra det bästa vi kan för de cyklister som ska vidare i de olika riktningarna men också cyklister i den övriga delen av Stockholm. Vi lägger under mandatperioden 2 miljarder på både cykel, satsningar på gångtrafik och kollektivtrafikens, bussarnas, framkomlighet.

Vi jobbar systematiskt utifrån de cykelplaner och framkomlighetsstrategier som finns. Jag tror, och jag vet, att vi kommer att göra den här lösningen så bra det bara går. Jag uppskattar också att du framgent krokas arm med din partikollega i regionen. Jag gör det med min, och så försöker vi skapa en gemensam region och ett samarbete som gör att vi gör Stockholm bättre.

Fråga nr 5. Åtgärder för solidaritet med Israels folk

Anförande nr 51

N i k e Ö r b r i n k (KD): I helgen hölls manifestationer på Sergels torg mot Israel och till stöd för Palestina. Antisemitiska budskap ljöd. Människor i en klunga turades om att hoppa och stampa på en israelisk flagga som låg sliten och dränkt på marken.

Min fråga till finansborgarrådet är helt enkelt: Varför lyste ni inte upp obeliskan på Sergels torg i Israels färger i förra veckan? Varför har ni inte flaggat mer med Israels flagga? Varför lyste Stockholms solidaritet i förra veckan inte i Israels färger utan med sin frånvaro när israeliska civila blivit utsatta för den mest bestialiska och grymma kränkningen av människovärdet sedan Förintelsen?

Bilaga 2

Anförande nr 52

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag förstår att du, Nike Örbrink, vill göra någon form av politiskt statement av något av det mest fruktansvärda som har hänt: oskyldiga människor mördas, terrorism och massmord. Vi har kraftfullt fördömt detta. Vi fördömer Hamas terrordåd, och vi fördömer alla former av det fruktansvärda som har inträffat.

Vi är tydliga i Stockholm: I vår stad kommer något liknande aldrig att tolereras. I omedelbar tidslinje från att det värsta inträffade hade vi kontakt med Israels ambassadör. Vi flaggade i Stadshuset. Vi visade stadens solidaritet med dem som har utsatts för det besinningslösa våldet.

I denna fråga bör man gå hand i hand med regeringen. Jag vill än en gång betona det som utrikesminister Tobias Billström har sagt: Det är nu viktigt att gemensamma ansträngningar görs för att undvika en kraftig våldsspiral, fullskaligt krig och spridningseffekter i den berörda regionen. Det behövs förnyade ansträngningar för att få slut på våldet, och Sverige ser ingen annan fredlig väg framåt än en förhandlad tvåstatslösning där Israel och Palestina kan samexistera i fred och säkerhet.

Anförande nr 53

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag hör vad du säger. Jag läste vad du skrev i två Instagraminlägg i förra veckan om hur ni kraftigt fördömer detta. Det är givetvis bra och någonting man skulle kunna ta alldeles för givet.

Men ord kräver handling. Detta är inte ett politiskt statement, utan det är en enkel fråga. Jag såg också att ni flaggade när ambassadören var här. Det brukar man göra när en ambassadör är på besök i Stadshuset. När han hade lämnat huset tog ni ned flaggan igen. Det här är alltså inget politiskt statement utan en enkel fråga: Vad finns det för anledning till att du och ert styre inte ville lysa upp till exempel obeliskens på Sergels torg eller, för den delen, Globen?

Anförande nr 54

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Att förringa flaggning och säga att det är en enkel fråga – det tror jag att vi kan prata om i särskild ordning. Talmannen, exempelvis, förvägrar flaggning på Riksdagshuset. Det är väl ett ganska tydligt statement från din egen regering att man inte tänker flagga med Israels flagga, vilket vi har gjort i Stadshuset.

Vi har också bjudit in till att bryta bröd tillsammans med Israels ambassadör och andra representanter från den judiska församlingen. Det är oerhört viktigt att än en gång poängtera att Stockholm har varit tydligt i fördömandet av det som skett. Samtidigt vill jag betona att detta är en utrikespolitisk fråga och att vi står bakom utrikesministerns uttalande.

Bilaga 2

Anförande nr 55

N i k e Ö r b r i n k (KD): Framtiden för Israel och Palestina och Sveriges delaktighet och roll i de framtida dialogerna må vara en utrikespolitisk fråga. Men det är inte en utrikespolitisk fråga huruvida vi lyser upp obeliskerna på Sergels torg – samma Sergels torg där människor i helgen stod och turades om att hoppa och stampa på en israelisk flagga samtidigt som de skrek ut antisemitiska budskap. Det är inte en utrikespolitisk fråga huruvida vi lyser upp Globen i Israels färger för att visa solidaritet med oskyldiga civila som på ett brutalt sätt har blivit utsatta för de värsta kränkningar av människovärdet sedan Förintelsen. Det är inte en utrikespolitisk fråga att vi låter flaggan hänga uppe längre än bara den tid en ambassadör är i huset, som man brukar göra.

Världen kommer aldrig att glömma vad Hamas gjorde mot 1 200 människor. Och vi kommer inte att glömma hur färglöst och tyst vårt offentliga rum var efteråt.

Anförande nr 56

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är olyckligt att man i en sådan här infekterad konflikt med det värsta terrorattentatet från Hamas sida, som vi kraftfullt fördömer, inte kan se komplexiteten i de här stora frågorna.

Vi krokas arm. Det är din regering vi krokas arm med i de här frågorna, för vi vet hur viktigt det är att utrikespolitiken får agera fullt ut. Det som händer i och med ett fullskaligt krig har förödande konsekvenser. Vi ser också nu vad som händer på plats i regionen, och detta tar vi kraftfullt avstånd ifrån. Men om vi på något sätt skulle klampa in i utrikespolitiken minimerar vi din regering.

Fråga nr 6. Hur ser skolborgarrådet på säkerheten och tryggheten i Stockholms skolor?

Anförande nr 57

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Frågan anknyter lite grann till ämnet som var uppe tidigare. Man kan säga att min fråga är tvådelad, för dels har Stockholms stad judiska klasser, bland annat på Vasa Real, dels har vi en stor fristående skola i Hillelskolan, som har en helt judisk inriktning.

Den ena frågan gäller hur vi säkrar upp de specifika skolorna, och den andra frågan är förstås hur skolborgarrådet mer generellt ser att vi kan bekämpa eventuell antisemitism och trakasserier kopplade till den situation som nu pågår, och som i vissa skolor förstås kanske också är antimuslimska. Det är mina frågor.

Bilaga 2

Anförande nr 58

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack så mycket, Jan Jönsson, för den viktiga frågan! Det är ju, som du slutar med att säga, ett stort arbete som har pågått länge med hur vi ska hantera antisemitism och annan rasism som finns i våra skolor precis som i resten av vårt samhälle.

Men det är klart att det också är en fråga som på grund av den fruktansvärda attack som skedde i Israel har aktualiserats akut. Inte minst inför fredagen var det många vårdnadshavare och andra oroliga stockholmare som hörde av sig och undrade om vi kan garantera säkerheten för judiska elever i våra skolor. Det är i sig oacceptabelt att den rädslan ska behöva finnas. Vi har sett rapporter från Göteborg, där barn har uppmanats att till exempel gömma Davidsjärnan. Sådant får inte förekomma.

Jag har haft nära kontakt med utbildningsförvaltningen specifikt både i fredags och i veckan i övrigt, och till dags dato har jag inte hört att det har förekommit några specifika incidenter. Utan att gå in på alla detaljer har utbildningsförvaltningens säkerhetsansvariga daglig säkerhetsbedömning, även i samråd med den judiska församlingen, kring just Vasa Real, som ju är speciell i det här fallet. Man har såklart också brett till stadens skolor påmint om vilket stöd som finns att få i att prata om antisemitism ute i klasserna. Men det handlar också om det mer främjande arbetet med att se till att det inte förekommer klotter, att det inte finns några klistermärken och så vidare.

Som sagt: Vi har inte fått några incidentrapporteringar från stadens skolor, och det är jag såklart tacksam för. Men det är fruktansvärt att det ens ska behöva vara en fråga.

Anförande nr 59

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Tack för detta utförliga svar! Vi har haft en del kontakter. Dels har jag ställt frågor till utbildningsförvaltningen om detta och fått ganska korta svar, så jag har inte hela bilden klar för mig. Vi har också haft lite underhandskontakter med poliser, som väl egentligen tycker att bevakningen inte är riktigt som den borde vara. Det vore förfärligt om någonting skulle hända specifikt i de judiska klasserna i Vasa Real.

Min nästa fråga är: Förutom att vi gör egna säkerhetsbedömningar – finns det också en direktkontakt med polisens ledning om hur de ser på och agerar kring skyddet av dessa elever?

Anförande nr 60

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det har gjorts specifika insatser. Jag tänker att det kanske inte är så bra att rada upp alla i talarstolen, utan vi kan absolut återkomma till detta. Men schematiskt kan man säga att det är en intensifierad vuxennärvaro både i

Bilaga 2

form av vaktbolag och civilklädda. Man har begränsad tillgängligheten på olika sätt rent fysiskt och så vidare.

Vi har en väldigt nära dialog med polisen. Jag måste säga att om detta är kommunikation som inte framkommer i de strukturerade samarbetsforum som finns men som kommer på andra vägar är det väldigt viktigt att skicka tillbaka den så att den kommer i de strukturerade samarbetsforumen. Det måste den göra, för annars har vi inte en chans. Det är väldigt olyckligt om vi får en situation där detta helt enkelt inte kommer ledningen till del. Jag uppmanar dig verkligen att skicka tillbaka detta.

Anförande nr 61

Borgarrådet Jönsson (L): Jag tycker att det låter som att det görs många olika saker, och det är både bra och väldigt viktigt. Vi hade en diskussion när den nuvarande budgeten, som nu ligger, lades om att man hade strukit ordet ”antisemitism”. Det blev ganska mycket liv kring det, men vad jag förstår har man i alla fall valt att lyfta in det igen.

Hur ser skolborgarrådet på att man ska jobba med de här frågorna på längre sikt? De blir ju nästan ännu viktigare nu utifrån den rådande situationen, som är bland det värsta som har hänt i världen. Just i den här delen av världen är det förmodligen det värsta som har hänt sedan andra världskriget.

Anförande nr 62

Borgarrådet Bjuggren (S): Jag vill understryka att även om detta inte stod uttryckligen i just utbildningsförvaltningens budget från fullmäktige under året har det fortsatt att vara en mycket prioriterad fråga under året. Arbetet med fortbildning för både lärare och elever har fortsatt att utvecklas. Det handlar om undervisningsmaterial både kring antisemitismen i dag och historiskt. Det gäller inte minst resorna för att lära sig om Förintelsen. Det är ett arbete som kommer att fortsätta. I budgeten har vi också fört till extra medel just för att vi vill understryka vikten av att just dessa läroresor kan fortsätta. Det finns signaler om att statens resurser ska delas bredare.

På många olika sätt kommer arbetet att fortsätta, inte minst i framtagandet av det antirasistiska handlingsprogram som ska fram till hela staden.

Fråga nr 7. Trygghetsskapande åtgärder på stadens idrottsplatser

Anförande nr 63

Jonas Naddabo (C): Ordförande! Hej, Jan! Jag tror att vi alla kan vara överens om att våra idrottsplatser ska vara trygga – punkt slut. Annars kommer våra barn att välja bort idrotten. Därför behöver vi öka våra trygghetsskapande åtgärder vid våra idrottsplatser. I ljuset av det som sker är det helt världsfrånvänt att ni i majoriteten

Bilaga 2

har satt i system att nedprioritera idrotten och trygghetsinsatserna. Sossarna glömmer helt enkelt idrotten i det förebyggande arbetet.

Min konkreta fråga blir: Varför minskar ni ordningsvakternas besök på våra idrottsplatser?

Anförande nr 64

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är en rad åtgärder som vidtas regelmässigt när det gäller bedömning av vilka trygghetskapande åtgärder som behövs på olika idrottsplatser. Det här är en stor och viktig fråga som, även bortsett från de senaste åren som har varit förfärliga med skjutningar och idrottsplatser, har varit uppe under många år. Säkerhets- och trygghetsfrågorna är högt prioriterade, och det är säkerhetsansvariga, polisen, stadsdelarna och idrottsförvaltningen som gör bedömningarna.

Eftersom det som hände vid Mälarhöjdens IP ligger i bakhuvudet på oss alla kan jag ta detta exempel, som jag tycker är bra. Före skjutningarna fanns både polis och ordningsvakter på plats som var väl informerade och närvarande. Det var oroligt redan innan detta skedde, så man hade en ökad närvaro på platsen. Även efteråt har detta fått konsekvenser för Mälarhöjdens IP med trygghetsråd och samverkan. Polisen och säkerhetsansvariga är självklart de som gör bedömningen av vilka behov som finns, så det är ingenting som man smetar ut likadant över alla idrottsplatser, utan det görs bedömningar.

Det som också ska sägas när det gäller just vakterna, som är en del av detta, är att vi utöver de mobila vakterna, som du tar upp, också har vakter som beställs särskilt av idrottsförvaltningen. Det är, enligt de uppgifter jag har, ingen skillnad mot tidigare. Det är lika stor omfattning. Man måste titta på varje enskilt fall, och det här är en stor och viktig fråga där flera parter bedömer. Det är parter som också har kompetens för att göra det.

Anförande nr 65

J o n a s N a d d e b o (C): Tack, Jan! Det var väldigt många ord, men du får inte trilla bort i det här. I budgeten för nästa år har ni lika lite resurser till ordningsvakter som i år. Ni har gått från våra 100 miljoner till 30 miljoner. Det får till följd att våra idrottsplatser har gått från ungefär 1 250 besök förra året till 376 besök hittills i år. Idrottsförvaltningen har inga andra ordningsvakter att ta till än de centrala ordningsvakterna. Med samma budget för 2024 kommer det inte att bli någon ambitionshöjning alls.

Jag tror att det är dags att du kliver ned från dina ideologiska skyddsvallar och funderar lite på hur staden kan bidra till trygghet för våra idrottande barn. Det finns många insatser, men ordningsvakter är en viktig del i detta. Vad kan du ge för svar till alla de

Bilaga 2

föräldrar som är oroliga för att släppa iväg sina barn till våra idrottsplatser? Så ska det nämligen inte vara.

Anförande nr 66

Borgarrådet V a l e s k o g (S): De flesta vet mycket väl att det på våra idrottsplatser finns en ganska stor närvaro. Vi har idrottsförvaltningens personal, stadsdelarna, som är djupt engagerade i de här frågorna, och naturligtvis det viktigaste av allt: polisen. De är det viktigaste när vi pratar om allvarliga problem som har funnits och finns på en hel del av idrottsplatserna.

Jag är inte den som kan bedöma om man har hundraprocentig koll. Men det här är någonting som uppenbart är återkommande. Man gör bedömningar för att se till att det finns personal och vid behov polis, som jag nämnde var fallet vid Mälarhöjden både före och efter den förfärliga händelsen. Det är naturligtvis så vi måste jobba. Vi har också det förebyggande arbetet, som vi ofta märker att exempelvis den här regeringen har svårt att prata om. Men detta arbete är också viktigt. Fältassistenter, som vi pratar mycket om, känner ungdomarna. De är också viktiga.

Anförande nr 67

J o n a s N a d d e b o (C): Tack så mycket, Jan! Du kan skylla mycket på regeringen, men dra ned budgeten för ordningsvakter är det ni själva som har gjort i den här kommunen. Det kan ni inte skylla på regeringen.

Men i ämnet trygghetsskapande åtgärder kan vi konstatera att ni även nästa år kommer att välja att spara på energikostnader och välja bort våra idrottande barn. Ni har redan släckt på våra idrottsplaner sedan tidigare. Med den budget som ni lägger nu pekar idrottsförvaltningen på att om man inte tillför 25 miljoner mer kommer det att få stora konsekvenser för våra barn och unga när det gäller att kunna idrotta på våra idrottsplatser. Ni tillför 20 miljoner i er budget. Det kommer alltså inte ens att räcka till det som idrottsförvaltningen skriver fram.

Jag undrar vad det då är för ytterligare saker ni ska göra. Ska ni släcka ännu tidigare på idrottsplatserna så att vi får ökad otrygghet? Det här frågor som ni inte omfamnar i Socialdemokraterna. Att tryggheten riskerar att minska på våra idrottsplatser kan vi inte vara med om. Ni måste öka trycket här. Vad kommer ni mer att spara in på?

Anförande nr 68

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag skulle vilja säga att belysningsfrågorna är helt centrala för att skapa trygghet. Helt klart är du dåligt informerad, för idrottsförvaltningen har i uppdrag att öka belysningen just i trygghetsskapande syfte – inte att minska den. Du blandar ihop den diskussionen med diskussionen om att spara energi utifrån den budget och de energikostnader som vi hade förra vintern.

Bilaga 2

När det gäller vad budgeten kommer att resultera i får vi ta det i budgetdebatten. Då får vi se om Centerpartiet har mer pengar i sin budget för idrott, skola och allt annat. Det tror jag att vi kan få återkomma till. Jag har kanske svårt att tro det, men det återstår att se.

Satsningarna på trygghet är omfattande. Idrottsförvaltningen gör otroligt mycket, stadsdelarna gör mycket och polisen gör i samarbete med andra också mycket på våra idrottsplatser. Detta arbete kommer att fortsätta även nästa år med den budget som vi har.

Bilaga 2

§ 19 Strategi för hantering av massor i Stockholms län

Anförande nr 69

A n d e r s Ö s t e r b e r g (S): Ordförande, fullmäktige! Åsa Lindhagen och jag besökte i fredags det nya masslogistikcentret i Norra Djurgårdsstaden. Där kommer det att byggas minst 12 000 bostäder. Det kommer också att finnas 35 000 arbetsplatser när området är klart. Inom detta omfattande stadsutvecklingsområde har det funnits gasindustri, hamnverksamhet och oljedepå i över hundra år. Stora delar av marken är därför förorenad och behöver markrenas. Det vanliga har varit att massor körs från Stockholm till deponianläggningar långt bort från Stockholm. Långt bort från Stockholm brukar betyda Värmland för den som är geografiskt intresserad.

Samtidigt behöver vi fylla ut med massor på många platser i vår egen stad. Vi behöver bygga kvarter, gator och parker. Utfyllnad görs också för att klimatanpassa bostadsområden inför framtiden. Så här ser det ut i många av våra pågående stadsutvecklingsprojekt i Stockholm – och inte bara i Stockholm, utan också i hela länet.

Masslogistikcentret i Norra Djurgårdsstaden är ett lysande exempel på hur man kan knyta ihop detta. I anläggningen sorteras föroreningar bort och tas om hand, vilket gör det möjligt att återanvända massorna lokalt i stället för att gå omvägen via deponi. Det sparar många transportkilometer. Arbete har pågått sedan 2015, och därmed sträcker det sig också över flera mandatperioder här i staden. Vi ska vara stolta över att vi bygger en hållbar stad, som också blir ett exempel för andra städer både i Sverige och i resten av världen.

Detta arbetssätt är inte bara resurseffektivt och cirkulärt; det spar också kostnader och minskar Stockholms klimatavtryck. Vi vet att det saknas tillräckligt med ytor för att tillfälligt lagra, sortera eller rena massor i länet i dag. Det finns därför ett stort behov av en mer långsiktig och geografiskt övergripande samordning och planering vad gäller länets masshantering som möjliggör en minskning av transporterna och en större användning av de projektgenererade massorna. Därför är det bra för Stockholm och vår region med en regional strategi för hantering av massor.

Bifall till förslaget!

Anförande nr 70

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! En regional masshanteringsplan och detta med fokus på cirkularitet och cirkulär hantering är bra. Generellt sett måste prio ett egentligen vara att undvika att massor uppkommer. Sluta spränga sönder Stockholms skärgårds topografi! Arbeta med topografisk anpassning i projekt!

Bilaga 2

Men det vi pratar om i den här planen är väldigt mycket projektgenererade massor som tunnelprojekt, där det inte går att undvika masshantering. Det är främst vi i Stockholm, Huddinge och Järfälla som producerar massorna. Då är resurseffektiv hantering av massor i projekt där massor inte kan undvikas bra.

Viktigt är också att titta på massornas innehåll, de miljömässiga bitarna. Där är det spännande att som Moderaterna och Liberalerna påstå att det inte skulle vara några problem med sulfidberg, alltså sulfidbergskross, om det hanteras på ett felaktigt sätt. Det är tyvärr ren okunskap. Jag kan berätta om många sådana projekt och kan nämna till exempel Albyberg och Ekobacken. Jag tycker att ni kan googla på dem. Det handlar om miljonbelopp för sanering och att försöka rena lakvatten från de här platserna.

Därför är det viktigt att man har nationella myndigheter som Naturvårdsverket, SGU och Kemikalieinspektionen, som tar fram vägledningar avseende klassning av massor. Det är på väg och redan delvis framtaget. Detta ska vi naturligtvis följa. Det ska bli spännande att följa masshanteringen i Skrubba, där man kommer att ta emot berg med högre svavelhalter. Som Anders nämnde är det också väldigt bra med Masslogistikcenter.

Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 71

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag måste säga att jag inte riktigt hängde med. Jag måste fråga dig, Cecilia: Vad är det för någonting Liberalerna skulle vara emot här? Det jag själv personligen många gånger har uttalat är att vi har byggt stora delar av sydvästra Stockholm på sulfidberg, till exempel. För det har vi bevisligen gjort; stora delar av Skärholmen är byggt på detta.

Men numera är detta klassat som en miljöfarlig produkt, och det måste hanteras. Det har Liberalerna tyckt hela tiden, så jag förstår inte riktigt vad du menar. Jag ser att Martin Hansson pekar på någonting i texten. Det är i så fall en ren felskrivning eller feltolkning. Jag har varit jättetydlig med detta i alla de diskussioner som vi har haft i stadsbyggnadssammanhang och liknande. Det tror jag att du vet. Sedan kan ni fundera på vad Tyresöborna tycker om bergkrossen i Skrubba.

Anförande nr 72

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Det här med ytorna är ett problem, för ingen kommun vill ju ha det här. Invånarna är inte så glada åt det. Men jag är glad att vi har Skrubbakrossen, för där kan vi ta hand om våra egna massor som genereras i Stockholms stad. Jag tycker att det är viktigt att man tar ansvar och inte förlitar sig på att alla andra kommuner ska ta emot detta.

Bilaga 2

Ni har skrivit om sulfidberg, och det som ni skrev i ert särskilda uttalande var ganska förklenande. Ni förminskar problemet enormt. Det *är* ett problem. Om man inte hanterat sulfidberg och kross på ett korrekt sätt sätter sulfidvittringen igång och man lakar ut tungmetaller så att det bara stänker om det. Det måste man vara medveten om, och så stod det inte i ert särskilda uttalande. Det visade på en brist på kunskap.

Anförande nr 73

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande, fullmäktige! Jag stämmer in i vad tidigare talare sa: Det är väldigt viktigt för Stockholm att vi blir bättre på att hantera våra massor. Vi behöver se på både behovet av att bli av med massor när vi bygger tunnlar och det behov vi har av olika typer av ballast. Man behöver se det som en helhet.

När jag läste den regionala masshanteringsstrategin kom en tanke till mitt huvud. Det är nämligen så att jag har hört att det ges ut mer än en kokbok per dag i Sverige. Det är rätt vanligt att en redaktör hör av sig till en stjärnkock och säger: Vi vill göra en kokbok om din matlagningskonst. Du kan väl skicka över alla dina recept? Problemet är att stjärnkockar inte har några recept, utan de förstår hur olika ingredienser kombineras med varandra och hur smaker funkar. De ser matlagningen som en iterativ process, där man hela tiden känner av, smakar av och luktar.

Det är lite grann samma sak när man bygger en stad. Vi behöver vara medvetna om att vi måste förstå hur det här tillsammans ska bli en helhet. Vi behöver förstå att samtidigt som vi gräver och spränger uppstår massor. Ingenting försvinner. Allt finns kvar. Vi behöver hantera det och se att både kvittblivningsproblemet och resurshanteringen av massor är en del av en helhet. Jag tror att vi behöver börja tänka mer som stjärnkockarna och förstå att om vi ska få ihop detta kan vi inte tro att vi bara kan följa ett recept. Vi behöver förstå hur matlagningskonsten bygger på iterativa processer och samverkan, inte minst mellan oss och regionen och oss och andra kommuner i regionen.

Utifrån detta ser jag det här som en väldigt bra start och ett konstaterande att detta kräver samverkan. Jag hoppas att det kommer att göra att Stockholm på sikt smakar ännu bättre än det gör i dag.

Anförande nr 74

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande, fullmäktige! Masshantering är någonting som man helst skulle vilja slippa. Det tar upp plats, det bullrar och dammar och det kostar pengar. Det innebär miljörisiker och förorsakar klimatutsläpp.

Samtidigt är det svårt att slippa masshantering när vi bygger nya bostäder, infrastruktur och arbetsplatser. Gör man rätt kan man spara både pengar och ändliga resurser och samtidigt minska klimatutsläppen som kommer från masshanteringen. Eftersom det

Bilaga 2

finns många aktörer inblandade måste en bättre styrning och nya samarbeten komma till för att man ska lyckas med detta. Därför behövs denna regionala strategi som vi beslutar om i dag.

Masshantering är så pass komplext att vi inte kan lämna åt varje enskild byggprojektledare att lösa det. Vi kan inte ens lösa hela frågan inom Stockholms stad eftersom vi varken har täkter eller deponier inom kommunen samtidigt som vi bygger mycket här i staden. Denna strategi är ett första steg i ett regionalt samarbete. De enda bindande åtgärderna är tillsättning av en gemensam styrgrupp respektive samarbetsgrupp inom miljö- och samhällsbyggnadsrådet. Därtill har strategin målsättningen att ta fram gemensamma mätbara mått på masshanteringsens klimatpåverkan och cirkularitet. Sedan listar strategin ett antal åtgärder som behövs för att komma framåt i arbetet. Åtgärderna är frivilliga för kommunerna och visar hur man kan och bör arbeta vidare med frågan.

Vi som kommun har flera olika roller inom masshanteringen. Våra nämnder och bolag axlar ansvaret som beställare och upphandlare av markentreprenader, som tillsynsmyndighet och som samhällsplanerande myndighet. Arbetet ska göras inom ramen för vårt miljöprogram och våra klimatmål. Utöver det regionala samarbete som nu beslutas om behöver vi även ett strukturerat nämndövergripande samarbete inom staden. Därför arbetar exploateringsnämnden med närliggande nämnder med budgetuppdrag för att ta fram en masshanteringsstrategi för Stockholms stad.

Den regionala strategin är ett viktigt steg framåt. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Bilaga 2

§ 20 Sänkt avgift för simskola i sex simhallar

Anförande nr 75

J o h a n H e i n o n e n (S): Ordförande, fullmäktige! Det är med stor glädje som vi i dag kan gå vidare med ytterligare sänkta trösklar för att gå i simskola och ha möjlighet att lära sig att simma. Från årsskiftet kommer en simskolekurs i ytterstaden att bli 300 kronor billigare. Vi vet att simkunnigheten är ojämnt fördelad i staden, och det är för oss en helt central fråga att öka simkunnigheten och att detta inte ska vara en klassfråga. Därför är det viktigt att sänka avgiften i ytterstaden.

Utöver denna satsning har vi som mål att bygga ut simskolan med 20 procent till 2026. Stadens simskola är redan i dag fullbokad, och det är viktigt att fler får möjlighet att lära sig simma. Simkunnighet är bokstavligt talat en fråga om liv eller död. Det är därför av stor vikt att vi fortsatt har höga ambitioner för simsatsningar i staden.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 76

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag har under det senaste året pratat en massa om bad i den här talarstolen. En viktig förutsättning för att stockholmarna ska kunna njuta av våra bad och vårt fantastiska vatten är såklart att man är simkunnig.

Under förra mandatperioden hade vi höga ambitioner på området. Vi gjorde särskilda satsningar på simskolor som riktar sig till elever som inte klarade betyget godkänt i ämnet idrott och hälsa. Tillsammans med Stockholms simförbund satsade vi på vattenträning och förberedande simskola för barn i ytterstaden som vi sedan utökade till hela staden. Vi ärvde också ett pilotprojekt efter er. Projektet sänkte temporärt avgifterna för simskola i Farsta, Vällingby, Skärholmen, Tensta sim- och idrottshall samt Husbybadet. Syftet med projektet var att öka simkunnigheten och minska hindret att av ekonomiska skäl välja bort simskolan. Tyvärr nådde inte satsningen den tilltänkta lokala målgruppen, utan det visade sig i stället att barn och ungdomar från innerstaden tog tiderna i simhallarna. Vi fick helt enkelt tänka om för att göra en mer träffsäker satsning.

Därför föreslog vi och idrottsförvaltningen att i stället sänka avgifterna för simskola för hushåll med låga inkomster i samtliga simhallar i Stockholm. Men vi vet också av våra erfarenheter utifrån till exempel kulturskolan att det inte bara handlar om att sänka avgifterna. Det handlar också om att försöka jobba med uppsökande arbete för att nå målgrupperna som inte själva söker sig till simskolan. Där anser vi att verktyg bör ges till föreningsdriven simskola för att locka fler att starta verksamhet i ytterstaden. I en föreningsdriven simskola finns också möjligheter att till exempel tända en gnista hos

Bilaga 2

ett barn som senare kan landa i att tävla för Sverige i OS eller att bara ge något barn en meningsfull fritid efter att man har lärt sig bröstsöm.

Det är faktiskt rätt obegripligt att vänsterstyret återigen genomför en reform som redan har visat sig inte fungera. Framför allt är det slappt och fantasilöst.

Bifall till vår reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 77

J o h a n H e i n o n e n (S): Ordförande, fullmäktige! Det är självklart viktigt att man också ska kunna utvärdera verksamheter. Det är därför vi har ett förslag i budgeten om att idrottsnämnden tillsammans med utbildningsnämnden ska göra en utvärdering av verksamheten och se om detta kanske är aktuellt för fler simhallar. Men det handlar också om att få fram lite statistik för längre perioder, både framåt och bakåt i tiden.

Anförande nr 78

J o n a s N a d d e b o (C): Tack, Johan! Det är ju bra att ni utvärderar ert projekt en gång till. Men som jag nyss sa utvärderades projektet, och vi konstaterade att man inte nådde den målgrupp som man hade ambitionen att nå. Tiderna fylldes i stället av barn från innerstaden som tog upp platserna. Då har man inte nått målet. Därför måste man, precis som jag sa när jag drog liknelsen med kulturskolan, jobba uppsökande för att få effekt på insatserna. Det handlar inte bara om avgiften i sig, utan man måste se till att nå de barn som inte söker sig till verksamheten. Annars kommer ni inte att ha någonting att utvärdera när detta är klart.

Ni ska ha heder för att ni fortsätter med sänkningen av avgiften. Det gör ni; ni behåller det system som vi införde. Men ni vill fortsatt också göra de insatser som vi har sett inte får någon effekt, och det är bara slöseri med skattepengar.

Anförande nr 79

H a n n a W i s t r a n d (L): Ordförande, fullmäktige! Att kunna simma är livsviktigt. När man går ut grundskolan ska man kunna simma 200 meter. Att skolan inte lyckas med det är oacceptabelt. Det måste ändras, och mer stöd måste ges. Som Jonas var inne på inleddes detta arbete redan förra mandatperioden. Jag utgår från att den här majoriteten fortsätter med arbetet, för det här handlar inte om ideologi utan om livräddande kunskap.

Men *the road to hell is paved with good intentions* – när majoriteten börjar blanda in ideologi för att nå framgång i idrottens olika problemställningar hamnar man snett. Här väljer man att frångå resultaten av studier som visar att insatsen faktiskt inte fungerar. Man gör det för att kunna få ett underlag för ideologiska rubriker som låter bra men som inte gör något bra.

Bilaga 2

Staden ska inte hålla på och registrera var människor bor eller neka dem inträde till vissa anläggningar beroende på var de bor. Det är odemokratiskt, ineffektivt och framför allt orättvist. Människor med samma ekonomiska förutsättningar behandlas olika beroende på vilken adress de råkar ha. Som lök på laxen gör sådana här riktade insatser att man drar undan mattan för föreningslivet, som får ännu svårare att överleva – särskilt i ytterstaden. Det är oinsatt, det är kortsiktigt och det är populistiskt.

Insatsen som majoriteten föreslår kommer att kosta ungefär 2 miljoner kronor. Det är kanske ingen stor summa i sammanhanget, men när ett pilotprojekt de facto har visat att insatsen är ineffektiv är det bortkastade pengar. Det är också lite spännande att det anmärkningsvärt dåliga förslaget om att ta bort nolltaxan hela året skulle ge en inkomst på exakt samma summa. Det förslaget gick inte igenom, och det tackar vi väldigt mycket för. Det tackar också idrottsrörelsen för. Kanske kan de här båda ta ut varandra?

Kort sagt: Kortsiktig symbolpolitik gynnar varken stockholmarna eller idrottsrörelsen. Tänk långsiktigt och använd fungerande och rättvisa metoder som når alla målgrupper! Stärk skolan för att uppnå de satta simmålen! Anpassa taxan efter ekonomisk förmåga, oavsett var man bor! Utveckla förutsättningarna för våra föreningar så att de lättare kan nå ut och engagera barn och unga men också nå de vuxna som inte har haft förmånen att få lära sig simma i skolan!

Bifall Liberalernas reservation!

Anförande nr 80

M a r t i n H a n s s o n (MP): Herr ordförande! Jag delar synen i mycket av det som sägs, och jag tror att vi egentligen tycker väldigt lika. Alla dessa satsningar från den förra mandatperioden kvarstår. Det gäller också det som Johan är inne på: Vi tittar nu på ökad samverkan med föreningarna, och vi kan eventuellt bygga ut simskolan. Det som ligger på bordet just här och nu är ju bara förslaget om riktade insatser mot de här sex simhallarna. I övrigt tänker vi helt lika. Satsningarna ligger kvar, och vi tittar just på de saker ni efterfrågar kring föreningarna och att bygga ut simskolan generellt.

Ni menar att försöket inte föll ut så väl och att det var vissa från innerstaden som gick in och tog platserna. Det kan jag kanske skriva under på. Det föll inte ut perfekt, men det gav viss effekt, och vi hoppas såklart att man ska kunna få till det ännu bättre. Det är en rejäl sänkning i hallarna i ytterstaden; det ska sägas. Förhoppningen är såklart att det ska fungera bättre den här gången.

Anförande nr 81

H a n n a W i s t r a n d (L): Anledningen till att insatsen inte fungerar är att förutsättningarna för barnen är helt olika beroende på föräldraengagemanget. Varför

Bilaga 2

är det föräldrarna i innerstaden som tar de här platserna? Jo, det är de som sitter i kön och väntar på att platserna ska släppas. De kastar sig på telefonen och bokar platserna oavsett var någonstans i staden de är. Det är samma sak oavsett om det gäller fotbollsskolan, friidrottsskolan eller vad det nu kan vara.

Man måste förstå de grundläggande mekanismerna när man gör en sådan här insats. Det gör att det kommer att bli jättesvårt för de här insatserna att nå rätt personer. Det är därför vi är så kritiska till att man håller fast vid själva metoden att sänka avgiften.

Anförande nr 82

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Inget barn i Stockholm ska riskera att drunkna på grund av bristande simkunnighet. Under den förra mandatperioden jobbade den majoriteten och Centerpartiet, som hade idrottsborgarrådet, väldigt bra och brett med de här frågorna och brett, som Jonas Naddebo drog.

Jag tycker oftast att vi har samma syn vad gäller simkunnigheten i den här staden. Vi har alla insett att det är en klassfråga, så att vi nu sänker simskoleavgiften på sex simhallar i ytterstaden borde det inte förvåna någon. Vi har alla tillgång till samma information, och vi ser var simkunnigheten är som lägst. Vi behåller också den förra majoritetens grej som var att sänka simskoleavgiften baserat på hushållsinkomsten.

Jag tycker att vi ska göra allt vi kan för att öka simkunnigheten, och jag ser gärna lite längre fram under mandatperioden att vi även försöker nå vuxna som inte kan simma och göra lite satsningar där.

Det här är någonting som bara är positivt. Sänkningen är så pass rejäl att den ger effekt. Det Hanna säger om ideologi och att vi drar undan mattan förstår jag inte, för samtidigt pågår diskussionen om att några i innerstaden kan söka. Vi hindrar ju ingen från att söka och gå simskola i Högdalen; vi kan ju inte diskriminera någon som bor i en annan stadsdel. Vi ser behovet här. Jag fattar att vi behöver göra ett visst uppsökande arbete, och vi behöver nå de barn som har störst behov. Och det största behovet finns där simkunnigheten och hushållsinkomsten är låg.

Det handlar om två stora satsningar för att förhoppningsvis få upp simkunnigheten. Vi har ju haft samma syn på simkunnigheten hos barn och unga i den här staden, och då ska vi göra allt vad vi kan. I det här fallet sänker den rödgröna majoriteten avgiften rejält. Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 83

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Tack så mycket, Hassan! Det finns inget missförstånd kring att ni har höga ambitioner. Men då är det väl bättre att vi satsar på sådana saker som vi vet ger verklig effekt, oavsett om det är 2 miljoner eller 10 miljoner. Lagg i stället de resurserna på att söka upp barn och unga, informera om

Bilaga 2

simskolans möjligheter och framför allt: Använd föreningslivet i de här frågorna! Då får vi effekt, och då kanske vi också får barn och unga att stanna inom simningen och få ett fritidsengagemang. Kanske vill man tävla. Man stannar längre, och man får också idrotten som det viktiga förebyggande arbetet.

Genom att bara ensidigt fokusera på den kommunala simskolan där man går ett visst antal tillfällen får man givetvis simkunnighet, men man får inte de andra vinsterna. Jobba i stället med uppsökande verksamheter, Hassan! Det skulle vara mycket mer effektivt än att bara symboliskt sänka avgiften på vissa ställen.

Anförande nr 84

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Jag tycker faktiskt inte att det är symboliskt, för det påverkar människors ekonomi på riktigt. Sänkningen handlar inte om småpengar.

Men jag håller med dig, Jonas, och vi behåller ju den satsning som ni hade och gör nu ännu en satsning och sänker ännu mer. Det är ingenting som säger att vi inte också ska göra uppsökande verksamhet för att nå de här grupperna. Vi ska också göra en utvärdering. Men du bara avfärdar det här som totalt ineffektivt – släng det i soporna bara! Du vet ju inte ens hur det går, för vi har inte genomfört det än. Du bara avfärdar det rakt av som ineffektivt, och där borta sas det att det var ideologiskt.

Vi väntar. Vi gör den här satsningen, och vi tror att det kommer att göra skillnad. Efteråt när vi gör en utvärdering kan vi se exakt vad vi har nått. Är det så att det verkligen inte har haft någon effekt så blir det att förändra det.

Anförande nr 85

H a n n a W i s t r a n d (L): Det är självklart att det är bra att man sänker avgiften för dem som inte har samma inkomst. Problemet är ju att ni inte gör det i det här förslaget, utan ni sänker avgiften på vissa anläggningar där det bor mycket folk med låg inkomst runt omkring. Det är fair enough, men hade man valt att göra avgiften lägre utifrån inkomst på alla våra anläggningar så hade det ju blivit mycket mer rättvis. Just i och med att systemet är sådant att vi inte kan neka någon att söka till någon av våra anläggningars simskolor så blir det här verktyget väldigt trubbigt, vilket en utvärdering redan har visat. Det är det som vi är kritiska till, bara så att vi inte blandar äpplen och päron kring vad kritiken gäller.

Anförande nr 86

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Tack, Hanna! Det var det jag trodde att du gjorde i ditt anförande, alltså att blanda äpplen och päron. Du stod ju här och sa att vi gör det ideologiskt och typ diskriminerar vissa medborgare för att de inte har tillgång till någon av de här sex simhallarna och så, fastän du vet, som du säger nu, att även de

Bilaga 2

som bor på Södermalm kan söka simskola i Farsta eller Högdalen. Du sa också i ditt anförande att då kommer innerstadsföräldrarna att ringa och ställa sig i kö och ändå peta ut de andra.

Jag säger så här: Det här är en riktigt bra satsning. Vi tar inte heller bort den satsning som fanns vad gäller nedsatt simskoleavgift baserad på hushållsinkomst. Den är kvar. Så det är två satsningar för att verkligen göra skillnad här. Sedan får vi utvärdera i efterhand.

Anförande nr 87

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Ordförande! Precis innan sommaren fick Skärholmens stadsdelsförvaltning pengar för Sommarskoj. Då lade Moderaterna en skrivelse den 15 juni i stadsdelsnämnden om att snabbutreda sommarsimskola, vilket förvaltningen gjorde, och på fyra veckor lyckades man få till en sommarsimskola i Mälärhöjdsbadet. Vi är jätteglada för de extrapengar vi fick, och vi är jätteglada att vår förvaltning lyckades få till detta.

Inför vår stadsdelsnämnd nästa vecka har vi fått en utvärdering kring det här. Den första veckan deltog 52 barn. 27 av dem kom från Skärholmens stadsdel. Övriga barn kom från Hägersten-Älvsjö och närliggande kommuner. Den andra veckan var det 36 barn från Skärholmen och övriga från närliggande kommuner.

Anledningen till att jag tar upp det här är precis baserat på det som vi i oppositionen har fört fram i vår kritik.

Anförande nr 88

H a s s a n J a m a (V): Jag hörde ingen fråga. Men det ser bra ut – väldigt bra. Det ökade till och med så att det var fler barn från Skärholmen som kom den andra veckan. Du sa att det var totalt 52 först varav 27 från Skärholmen, och den andra omgången var det 36 barn från Skärholmen.

Jag förstår kritiken som går ut på att ni tycker att det här har prövats tidigare, att det är ineffektivt och så. Men eftersom vi slår ihop två saker nu, både hushållsinkomsten och rejält sänkta avgifter, så blir det ingen liten sänkning. I de stadsdelar där de bor flest barn med sämst simkunnighet vill vi självklart gärna tro och hoppas på effekten att de barnen får bättre simkunskaper, för det är livsnödvändigt. Det är det vi försöker göra. Vi har gjort flera sådana här grejor inne i stan, och ser man att det här inte når dem får vi göra ett bättre jobb.

Anförande nr 89

C h r i s t o f f e r H ö k m a r k (M): Ordförande! Nu har det sagts mycket klokt här, inte minst av min partikollega Sophia Granswed Baat. Simningen är jätteviktig

Bilaga 2

och handlar om överlevnad för många barn. Men det är också viktigt att lära sig att simma i tidig ålder. Det har jag blivit smärtsamt medveten om när jag har försökt lära mig att crawla i vuxen ålder. Det är inte det lättaste.

Det jag vill ha sagt med detta anförande är att jag yrkar bifall till Moderaternas reservation. Det handlar om prioriteringar – att vi ska få de här satsningarna så riktade som möjligt och inte på det sätt som har belysts här, områdesvis, utan utifrån hushållens ekonomi.

Anförande nr 90

L e i f S ö d e r s t r ö m (SD): Ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationen från Moderaterna.

Det är viktigt att alla barn i Stockholm får lära sig att simma. Inte bara för att det kan vara livsviktigt utan också för att odla fritidsintresse. Inte bara i vattnet, utan även *på* vattnet så att man, om man så vill, tryggt kan uppleva Stockholms unika skärgård.

De uppdagade bristerna i barnens simkunnighet ligger bakom de initiativ som hittills tagits för att möjliggöra så att alla barn i staden ska bli simkunniga i skolan och få godkända betyg i idrott och hälsa.

Om man, som i kommande beslut, väljer att behålla den reducerade simskoleavgiften som det blågröna styret införde, vilket för simskolan sänkte avgiften från 700 till 200 kronor, men också i samma simhallar inför en lägre avgift för alla oavsett hushållens ekonomi, kommer avgiften att sänkas generellt från 700 till 400 kronor. Effekten för staden blir ett bortfall av intäkter, då även de mest välbeställda hushållen kommer att ta en del av avgiftssänkningen – intäkter som skulle kunnat användas för att sänka kostnaderna ännu mer för de mest ekonomiskt utsatta grupperna.

Hushållens inkomster är en faktor man inte kan bortse ifrån, så om subventioner görs tillgängliga ska de villkoras för att nå de mest utsatta samt vara tillgängliga över hela staden på lika villkor. Det är en märklig politik att samtidigt som man höjer skatten för stadens invånare rikta subventioner till de allra mest välbeställda hushållen i ytterstaden. Varför gör ni så?

Anförande nr 91

N i k e Ö r b r i n k (KD): Så kloka ord har sagts, så jag ska fatta mig väldigt kort. Vi yrkar bifall till Moderaternas och Liberalernas reservation, med stöd av Kristdemokraterna, i kommunstyrelsen.

Bilaga 2

§ 22 Inriktningsbeslut gällande Stockholms Stads Parkerings AB:s uppförande av nytt garage i Södra Värtan

Anförande nr 92

Borgarrådet **S t r ö m g r e n** (MP): Ordförande, fullmäktige! Jag kan inte låta bli att begära ordet i det här spännande ärendet, inte minst utifrån den diskussion vi hade tidigare kopplat till massahantering och förmågan att se alla de här komponenterna som en möjlighet att laga en rätt tillsammans.

Här i Södra Värtan där det byggs bostäder gör vi precis just det. Inom ramen för det plan- och projekteringsarbete som sker i den här stadsdelen har Stockholms stads exploateringsnämnd gett Stockholm Parkering i uppdrag att förse dessa bostäder, kontor, handel och hotell med parkering i ett gemensamt garage med drygt 600 platser.

Det intressanta som gör att det här är ett framstående och intressant projekt är att man använder sig av ett tidigare bergrum där det har varit bränsle, och för att den golv- eller marknivå som egentligen är väldigt långt ned ska komma upp i den nivå som är lämplig för ett garage använder man massa som har uppstått från de projekt som pågår i närområdet. Det här kan man bara åstadkomma om man har ett holistiskt synsätt på våra byggprojekt.

Samtliga platser i garaget kommer att vara laddplatser, vilket är positivt utifrån att övergången till laddbara bilar går fortsatt snabbt. Det kommer också att finnas möjlighet för Stockholm Parkering att erbjuda mobilitetstjänster, exempelvis leveransboxar, bilpooler eller andra typer av mobilitetstjänster, i det här garaget. Men det sker mycket hela tiden, och nya typer av tjänster erbjuds som kombinerar efterfrågan, utbud, teknik och innovation.

Med dessa ord yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 93

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Ordförande! I dag ska vi alltså fatta beslut angående Stockholm Stads Parkerings AB:s uppförande av nytt garage i Södra Värtahamnen.

Stora delar av staden är inblandad i detta plan- och projekteringsarbete för att skapa den nya stadsdelen Södra Värtan i Norra Djurgårdstaden. I projektet planeras för 1 500 lägenheter, 10 000 arbetsplatser liksom parker och torg.

För att göra Södra Värtan mer hållbart har Stockholm Parkering fått i uppdrag att lösa parkeringen för framtida boende och anställda samt besökare till handel och kontor. Planen är alltså att skapa ett gemensamt garage i storleksordningen 600–640 parkeringsplatser.

Bilaga 2

Att Stockholm Parkering bygger detta garage har många fördelar. Genom att Stockholm Parkering anlägger ett parkeringsgarage i nära anslutning till bostäderna får vi en mer hållbar stadsbyggnad, eftersom gatorna kan utformas för gående och cyklister och inte för bilparkering.

Det är också positivt att vi kan bygga garaget i ett tidigare bergtrum som har använts till olja och diesel. Samtliga parkeringsplatser planeras att bli så kallade laddplatser, där elbilar kan laddas.

En annan positiv sak med projektet är att vi kan minska transporter och deponikostnader genom att delar av bergtrummet fylls med fyllnadsmassor från projekt som pågår i närområdet.

Det hela beräknas bli en investeringsutgift om högst 384 miljoner kronor. Projektet delfinansieras med så kallat p-köp, vilket innebär att byggaktörer betalar för parkeringsplatser i garaget och därmed slipper bygga egna parkeringsanläggningar. Byggaktörerna står för cirka en tredjedel av investeringskostnaderna. Stockholm Parkering finansierar i sin tur sin del långsiktigt genom olika typer av parkeringsavgifter och liknande. Till skillnad från privata bolag behöver man inte hämta hem sina investeringar på kort tid, utan vårt bolag kan agera långsiktigt. Erfarenheter från garage som Stockholm Parkering driver i dag i stadsdelen tyder på att risken för vakanser är väldigt låg. Därför kan vi se det här som en trygg investering.

Med dessa ord vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag, som alltså innebär att vi godkänner inriktningen för Stockholms Stads Parkerings AB:s uppförande av nytt garage i Södra Värtahamnen.

Bilaga 2*§ 23 Inriktningsbeslut gällande Stockholm Vatten AB:s projekt Flemingsbergsdalen*

Anförande nr 94

G a b r i e l K r o o n (SD): De här ärendena brukar slinka igenom utan någon större debatt. Samtidigt handlar det om miljon- eller miljardbelopp som vi ska investera, och projekten brukar oftast också gå ut över budget.

Just det här projektet tyckte jag var lite speciellt, för det är faktiskt ett projekt i en annan kommun, Huddinge, som vi nu är indirekt med och finansierar via vårt gemensamma bolag SVOA. Stockholmarna är alltså indirekt med och finansierar nyanläggning i en annan kommun, och jag tycker att det här borde belysas ytterligare. Jag saknar större resonemang i tjänsteutlåtandet. Jag har till och med försökt kontakta tjänstemännen men inte fått något tydligt och bra svar av dem heller på frågan om varför vi, utöver det att vi har ett gemensamt nät, rent principiellt ska ingå i en sådan här förpliktelse med en annan kommun, med stockholmarnas skattemedel.

Därför har vi sagt att vi i första hand önskar återremittera ärendet. Är det så att återremissen faller kommer vi att avstå från att delta i beslutet.

Anförande nr 95

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande, fullmäktige! Stockholm Vatten och Avfall ägs gemensamt av Stockholms stad och Huddinge kommun, och det innebär att när vi exploaterar i Stockholms stad kan det vara så att de som bor i Huddinge är med och finansierar det i det kollektiv av kommuninvånare som finns i våra två kommuner.

Det jag skulle säga är problemet när det gäller exploatering och vi förstås behöver bygga ut va-nätet för att kunna försörja nya fastigheter med det som de behöver, nämligen att både vatten och avlopp ska fungera, är att våra anläggningsavgifter, alltså de avgifter som man betalar för att få ansluta till nätet, är för låga. Det innebär att de här kostnaderna inte täcks, och de kostnader som kvarstår täcks till största delen av kommuninvånarna i våra kommuner.

Det vi behöver göra är därför att öka anläggningsavgifterna så att det här i större utsträckning bärs av exploateringsprojektet. Det har vi också gjort. Under flera år har vi ökat anläggningsavgifterna, men det är min uppfattning att vi kommer att behöva fortsätta att göra det även framöver.

Anförande nr 96

G a b r i e l K r o o n (SD): Så långt hänger jag med. Vi har ett gemensamt bolag, och vi har ett gemensamt va-nät. Men då kommer fråga nummer två, och den handlar om att vi är majoritetsägare. Om jag inte missminner mig äger vi väl ungefär 98 procent av bolaget, medan Huddinge äger 2 procent. Indirekt står vi då med vårt

Bilaga 2

åtagande mot bolaget för den absoluta merparten av åtagandet i det här projektet i Huddinge kommun.

Här tror jag att man måste fundera om lite grann. Är det rimligt att vi ska vara med och finansiera sådana här utbyggnader i andra kommuner, framför allt Huddinge kommun? Jag tycker att saken måste belysas ytterligare innan vi ställer oss bakom en miljardinvestering.

Anförande nr 97

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Tack för frågorna! Det här är en väldigt stor principiell fråga, och det skulle vara en väldigt stor omläggning om man resonerar på ett annat sätt framöver. Visst kan man använda exploateringsprojektet och det inriktningsbeslut som vi ska fatta i dag för att illustrera principfrågan. Men det är en mycket större fråga.

Det är heller inte alltid dåligt för Stockholms stad att man exploaterar i andra delar runt om vår kommun. Huddinge har bland annat byggt ut industriområden där Stockholm Vatten och Avfall måste vara med och försörja med både vatten- och avloppsnät. Det kan vara bra att det skapas fler arbetsplatser också i söderort inte minst, där vi ibland har ett underskott på arbetsplatser.

Det är ju också så att vi är en del av ett större område och att det som andra kommuner gör kan gynna oss. Men det är en väldigt stor principfråga, skulle jag säga. Tack för den!

Bilaga 2

§ 24 Förstärknings- och cykelåtgärder längs Söder Mälarstrand

Anförande nr 98

Borgarrådet *S t r ö m g r e n* (MP): Ordförande, fullmäktige! Om jag säger "Pålsundet" tror jag inte att det är någon som kommer ihåg hur många gånger och i hur många turer och vändor det här projektet har diskuterats. Kanske har någon av er suttit vid bryggorna en varm sommarkväll vid Pålsundet med fötterna dinglande i vattnet. Kanske har ni också då tänkt på Herakleitos ord om att man inte två gånger kan kliva ned i samma flod.

Det är samma sak med vattnet i Pålsundet. Det finns en historia kring det här projektet. Detta är en plats som har diskuterats länge och som har utretts flera gånger, och äntligen har vi kommit fram till en lösning som enligt kontorets och min bedömning är ett väldigt bra sätt att lösa både framkomligheten och säkerheten för gångtrafikanter och cyklister liksom de risker som finns för skred i området och som man blivit medveten om i samband med projektet.

Det har som sagt runnit en del vatten på det här stället, och till skillnad från den lösning som diskuterades ett antal år är det här projektet mycket mer skonsamt för platsen. I stället för att bygga en betongkaj som hade påverkat den kulturhistoriska miljön och även påverkat båtclubbarna både under byggnadsskedet och därefter kan vi nu förstärka strandlinjen med stålrör som sänks eller skjuts ned. På det sättet får man en bättre hållfasthet och mindre risk för skred, helt enkelt.

Det är väldigt positivt att det här äntligen blir av. Det man kan nämna, som är tråkigt, är att det kommer att fällas ett och annat träd i området, men vi har vinnlagt oss om att de kommer att ersättas. Vi kommer att behandla området med största varsamhet och känslighet utifrån hur älskansvärt och omtyckt området är och utifrån att vi har en policy i staden om att ett borttaget träd ska ersättas med två andra träd.

Den frågan har varit uppe. Det är naturligtvis tråkigt när det behöver ske, men i det här fallet blir den samlade helheten en väldigt bra lösning. Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 99

M i k a e l V a l i e r F u r t e n b a c h (KD): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Det här ärendet är en del av en följetong om ett riktigt illa skött ärende. Under den förra mandatperioden uppmärksammades vi som då satt i trafiknämnden av trafikkontoret på en ganska akut oro för att strandlinjen helt enkelt skulle falla ned i vattnet. Det var det ingen som ville.

Tyvärr var den lösning som presenterades då en ganska hårdhänt installerad betongkaj med plintar åt olika håll, nedhuggna träd och åtminstone, precis som trafikborgarrådet

Bilaga 2

nu nämnde här, en tillfällig flytt av båtklubben och så vidare. Detta kommunicerades ärligt talat ganska okänsligt till en känslig grupp människor, vilket bjöd in till missuppfattningar och allehanda spekulationer och märkliga inslag i debatten. Jamen, säger den minnesgode, du satt ju själv i nämnden? Ja, det gjorde jag ju, och jag frågade från början efter alternativa och mindre skadliga lösningar. Men vi bringades att tro att betongen var den enda möjligheten.

Föga förvånande ledde detta verkligen till en massiv kritik. Många såg hela båtlivet i hela Stockholm dö, och opinionen mot betongen tog sig faktiskt oant starka uttryck. Det kopplades bland annat till en miljöpartistisk konspiration för att bygga en cykelautostrada längs vattnet. Det här var inte bra. Trafikborgarrådet förtjänade inte det personliga hat som riktades mot honom där.

Som tur var visade det sig att den här operationen skulle kräva en vattendom, så allting bromsades upp. Och under den pausen har vi nu fått klart för oss att det visst fanns alternativa och bättre lösningar.

Med det sagt: Kommunikationen mot stockholmarna då var tyvärr riktigt dålig och i viss mån okänslig och fick onödigt negativa och dramatiska effekter. Nu är jag verkligen glad över att arbetet inte hann påbörjas, för uppenbarligen fanns det bättre lösningar.

Det här är ett bättre förslag. Det förslag som ligger på bordet är dock en på tok för dyr lösning. Det kan vi inte godkänna. Tillbaka till ritbord och kalkylark om vi får råda! Vi ansluter oss till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 100

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande, fullmäktige! Det stämmer att det här projektet har blivit dyrare. Det har till stor del att göra med det finansiella och ekonomiska läge vi befinner oss i. Inflation och råvarupriser ökar och gör att våra investeringsprojekt dessvärre blir dyrare än vad vi hade önskat.

Just i det här fallet kan man dock nämna att den lösning som var föreslagen från början hade blivit ännu dyrare, så i relation till vad som en gång planerades är detta ändå en nättare lösning och billigare lösning. Det är viktigt att poängtera att det här projektet ändå är billigare om man skulle räkna det i samma priser som det andra, större projektet.

Vi bedömer att detta är det vi kan få utifrån de material och priser som finns på marknaden just nu. Det positiva är att det här ändå är ett mindre belopp än vad alla alternativ hade varit.

Bilaga 2

Anförande nr 101

M i k a e l V a l i e r F u r t e n b a c h (KD): Tack för svaret! Vi gör bedömningen att ni gör fel bedömning. Vi gör bedömningen att det tredje förslaget skulle bli ännu billigare. Jag tror att ni har räknat fel. Jag tror att det här är behandlat på fel sätt ännu en gång, och därför vill vi att det ska tillbaka till ritbord och kalkylark.

Anförande nr 102

G a b r i e l K r o o n (SD): Det här är ett väldigt brådskande ärende som måste till, en viktig förstärkning för att minska erosionen på strandlinjen vid Pålsundet. Det ställer vi oss såklart bakom.

Det vi däremot inte ställer oss bakom från Sverigedemokraternas håll är just ambitionen att även anlägga en ny cykelväg. Den är såklart inte lika långtgående som det tidigare förslaget under den förra mandatperioden, men det är ändå ett ingrepp i naturmiljön. Det kommer att minska grönytan på flera håll, och det kommer att skapa en högre belastning av just cykelfordon.

Vi anser därför att man ska omarbета förslaget, ta bort cykelvägen och bevara mer grönytor. Därför föreslår vi att förslaget ska återremitteras i första hand. Är det så att återremissen faller kommer vi att yrka avslag på förslaget.

Anförande nr 103

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag brukar säga att man måste ha en ängels tålamod och riktigt bra sittfläsk för att vara kommunpolitiker. Så är det även i detta fall. Nu är det äntligen dags att fatta beslut om bättre gång- och cykelväg längs Söder Mälarstrand och längs Pålsundet och hantera risken för skred.

Redan 2017 föreslog Centerpartiet att arbetet med det dåvarande förslaget att förbättra cykelinfrastrukturen och minska på konflikten mellan cyklister och gående behövde göras utan att förstöra natur- och kanalstråk och den tillhörande båtverksamheten. Rädda Pålsundet var en viktig fråga redan 2017. Vi gick till och med till val 2018 på att rädda Pålsundet, och vi står givetvis fast vid den ståndpunkten fortfarande.

Ibland gör man klokt i att ta omtag även när tjänstemän hävdar att om inte detta görs *nu* så rasar cykelbanan och slänten rakt ned i vattnet! Jag har varit aktiv i Stockholmspolitiken i över 15 år, och det är förvånansvärt ofta som just de här argumenten används för att tvinga oss politiker att fatta snabba beslut.

När det gäller Pålsundet vet jag att många nuvarande och framtida stockholmare kommer att vara glada över att vi hade tålamod och vågade vänta in en annan lösning än den som först presenterades. Den hade faktiskt omöjliggjort ett bevarande av Pålsundets fantastiska karaktär. Absolut har det säkert blivit en dyrare lösning, eller inte – oklart vad. Vi kommer dock genom den här lösningen att kunna bevara en unik

Bilaga 2

kulturhistorisk miljö. Det ska vi vara stolta och glada över, och därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 104

S a r a S v a n s t r ö m (L): Ordförande, fullmäktige! Liberalerna är positiva till den omarbetning av projektet som har gjorts. Vi har nu hört från föregående talare om projektets långa tid och hur det har förändrats. Under den förra mandatperioden när Liberalerna satt i majoriteten var man ändå pådrivande för att omarbete detta till exempel för att få in synpunkter från områdets båtklubbar men även för att bevara träden i området.

När man nu tittar på det reviderade genomförandebeslutet är det väldigt välkommet att man bemöter rasrisken för både gång- och cykeltrafikanter samtidigt som det här förslaget faktiskt innebär en mindre påverkan på kulturmiljön. Och även om man dessvärre behöver ta bort några träd är det positivt att de faktiskt ersätts.

Att värna och bevara stadens kulturhistoriska och natursköna områden har varit, är och kommer att förbli en väldigt viktig prioritet för Liberalerna. Med det sagt är en viktig del i att bevara våra kulturhistoriska och natursköna områden faktiskt också att bevara stadens vattenspegel. Det menar vi måste bli mycket viktigare, och det är det som också följer med stadens hela kajstrategi för att framgent inte påverka vattenspegeln negativt.

Med det vill jag yrka bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 105

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det här är ett välkommet ärende på så sätt att det hade kunnat gå så mycket värre utifrån den historik som finns kring Pålsundet. Stor heder till alla som engagerat sig i att bevara Pålsundet, och stor heder till alla i den här salen som har engagerat sig i frågan! Det här hade kunnat gå fel, kopplat till ett bristfälligt underlag och felaktiga bedömningar som kom från tjänstemän. Jag tycker att det har sagts bra före mig här att det som var bråttom visade sig inte vara så bråttom som det sades. Det är anmärkningsvärt när det blir uppenbart att politiken har dukats med någonting som sedan inte stämde. Detta måste vi dra lärdom av.

Samtidigt måste vi också, när vi nu tar ställning till det reviderade förslaget, kolla på detta med nya ögon. Det Moderaterna har reagerat på är att vi önskar mer underlag kring det betydligt högre beloppet inför att vi godkänner. Kanske också kopplat till den historik som finns är det rimligt att sätta frågetecken kring hanteringen. Men det är viktigt att vi kommer vidare med en lösning som bevarar det vackra med Pålsundet.

Med dessa ord yrkar jag bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Bilaga 2

Anförande nr 106

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Ordförande! I dag ska vi fatta beslut om ett reviderat genomförandebeslut för förstärkning och cykelåtgärder längs Söder Mälarstrand.

Ett tidigare förslag som presenterades fick tummen ned av många, eftersom man ansåg att det innebar för stora ingrepp i området. Strandlinjen skulle förändras, och många träd skulle behöva fällas. Vissa menade också att det fanns risk för att småbåtshamnen skulle ryka.

Ett uppdrag gavs därför till trafikkontoret 2021 att ta fram ett alternativ, en mindre ingripande lösning. Nu har vi till slut en lösning på plats som förhoppningsvis förhindrar jordskred. Cykel- och gångbanor breddas, och vägen för gående och cyklister separeras. Förslaget innebär också att bryggor och strandlinje bevaras. Av de 160 träd som finns i området behöver som tur var endast 10 huggas ned. Detta kommer att kompenseras med att 20 träd återplanteras efteråt. Den nya lösningen är alltså lite som ett Kinderegg där man får flera önskningar uppfyllda på en och samma gång. Under byggtiden ska båtklubbarna också kunna använda sina bryggor.

Det mest negativa med detta är naturligtvis att det blir 80 miljoner dyrare jämfört med tidigare. Men trafikborgarrådet har gett en bra förklaring till detta. Dessutom måste vi komma ihåg att till exempel inflation, höjt byggprisindex, vidare utredningar och stegrande stålpriser naturligtvis har påverkat.

Det är glädjande att det finns en majoritet av partierna i kommunfullmäktige bakom det här ärendet, med tre undantag – Moderaterna, Sverigedemokraterna och, som vi nu hörde, Kristdemokraterna. För SD verkar satsningen på en bredare och separerad cykelbana vara det som man är mest emot. Förstår jag Moderaternas yrkande rätt verkar det som om man bara vill göra de åtgärder som är mest akuta, vilket borde innebära att det finns en risk, om ert förslag går igenom, att breddningen av cykelbanan skulle få stryka på foten.

Hur som helst är det glädjande att det finns en överväldigande majoritet för detta förslag. Jag vill avsluta med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 107

U l f W a l t h e r (S): Visst blir det här fint! Och det blir nog även bättre än det ursprungliga förslaget; det är uppenbart.

Jag är inte ingenjör, och jag begriper mig inte på byggteknik. Men jag noterar att i det här fallet är det få träd som behöver tas bort och ersättas med nya i stället för många i det tidigare förslaget. Vi kommer att kunna påla i Pålsundet med stålpålar i stället för att gjuta en betongkaj, exempelvis. Båtklubben behöver inte heller evakueras under tiden. Det här är jättebra.

Bilaga 2

Vi får också till en bra lösning för de som cyklar eller ska gå, och det gläder mig att alla som bor i området eller är aktiva i båtklubben har blivit lyssnade till. Jag hoppas att vi politiker och också tjänstemän på alla kontor drar erfarenhet av detta.

Vi ser att kostnaderna för stadens investeringar skjuter i taket. Jag är rädd för att vi kommer att se fler exempel på detta under de kommande åren. Det blir också ökade kostnader när vi skjuter upp projekt, och det har det blivit även här; i vart fall har totalbeloppet blivit högre, trots att den här entreprenaddelen kanske har blivit billigare – hur det nu går ihop.

Är det då rimligt i det här fallet? Ja, jag tror det. Här har vi hittat en så pass mycket bättre lösning att det är välinvesterade pengar för våra skattebetalare. Jag tänker till och med att om det finns kollegor från andra partier som vill ta lite kredd för det här så får ni göra det. Det viktiga är att ni bifaller kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 108

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Ordförande! Jag tänker att det är ganska tidigt på kvällen, så ni får ursäkta att vi är två socialdemokrater som går upp efter varandra. Dessutom ska jag säga att jag, precis som Jonas Naddebo, var med när vi tog beslutet i den debatten.

Som det ofta är med bra platser är Pålsundet många saker beroende på vem man är. Det är en vacker plats som präglas av lek och gym, båtar och cykel till och från Reimersholme och Långholmen och häng i största allmänhet. Det är rätt många intressen som ska samlas. Det är lokal plats, men jag kan också tycka att det är rätt viktigt att se den i ett större sammanhang.

Jag är ordförande i Södermalms stadsdelsnämnd. På torsdag ska vi ta upp och svara på en remiss om Lövholmen, som ligger på andra sidan vattnet vid Liljeholmskanalen. Där ska det byggas ett antal bostäder, och läser man cykelplanen finns det ett strategiskt samband. Det är den cykelplan som en enig nämnd tog i maj 2022, där man säger att man kan bygga en koppling mellan Lövholmen och Bergsundsstrand. Tänker man sig den och sedan fortsätter kommer man till Söder Mälarstrand, och nu håller vi på med Söder Mälarstrand i politiken. I den nya budgeten finns det med. Sedan kommer vi till Slussen, som alltid är en fråga. Vi fattar beslut på olika ställen, men helt plötsligt finns det ett antal saker som gör Pålsundet till en del i en större helhet, till och med ett möjligt framtida stråk där man skulle kunna gå från Gröndal och slippa gå över Liljeholmsbron. Det är också en möjlighet att hålla ihop staden och göra den lite mindre.

I det ljuset tycker jag att det här är en bra avvägning. Det har vi tyckt när vi pratade med trafikkontoret och andra när vi diskuterade det här. Vi tittar på naturintressena, vi väger det mot den här cykelvägen och ser till att vi får ihop någonting som både löser det akuta problemet och tar höjd för framtiden.

Bilaga 2

Med det vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Bilaga 2

§ 25 Motion om att ta fram en handlingsplan samt åtgärder för att förenkla tillskapandet av fler attraktiva seniorbostäder i Stockholm

Anförande nr 109

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Den här motionen har jag lämnat in sett ur två perspektiv. Dels handlar det om ett bostadsperspektiv och ett äldreomsorgsperspektiv, dels handlar det om hur vi som kommun på lång sikt lättare ska kunna ta oss an utmaningen med allt fler äldre i vår stad.

Syftet med motionen är att både kunna erbjuda attraktiva boenden för äldre så att de vill och kan bo kvar i eget boende och att underlätta för kommunen i form av biståndsbedömda insatser när sådana behöver göras.

Jag nämner seniorbostäder i motionen men vill betona, speciellt efter att ha läst flera remissinstansers svar, att det jag pratar om här är *attraktiva* seniorbostäder. Det handlar om egna boenden, hyresrätter eller bostadsrätter, med hög standard och många faciliteter. Jag ger också exempel på det i motionen, men syftet är både att få igång flyttkaruseller, till exempel att den äldre vill lämna sitt befintliga småhus och flytta till en annan bostad och därmed ge plats åt till exempel en barnfamilj, och att det ska vara möjligt att till exempel ha hemtjänstinsatser så länge det är möjligt, vilket ekonomiskt är väldigt fördelaktigt för kommunen och önskvärt för många äldre.

Vad som är en attraktiv bostad är såklart subjektivt, men jag menar inte vanliga bostäder reserverade för seniorer som målgrupp, utan jag menar bostäder som är så bra att de äldre vill lämna sin befintliga bostad och flytta hit. Deras vardag ska kunna fyllas med social samvaro så att de vill och kan bo kvar länge i den nya bostaden.

Jag kanske inte var tillräckligt tydlig i motionen, för tyvärr verkar som sagt flera remissinstanser tro att jag efterfrågar någonting som redan finns, nämligen boendeplanen för äldre. Men det gör det inte, för det jag talar om och nämner i motionen står inte i boendeplanen för äldre. Den planen handlar i huvudsak om servicehus, vård- och omsorgsboende, stödboende och korttidsboende. Det finns visserligen ett kort avsnitt om seniorboende, och där konstateras mycket riktigt att det finns ett stort behov av sådana bostäder fram till 2040.

De bostäder jag tänker på är nödvändigtvis inte något som staden behöver investera i, utan det finns andra aktörer som kan göra det. Det finns säkert personer som är beredda att betala själva. Kommunen har stor nytta av att dessa bostäder byggs, för det minskar trycket på våra befintliga bostäder liksom på hemtjänst, äldreomsorg och så vidare. Vi kan därmed spara mycket pengar som kommun samtidigt som vi skapar stora värden för de äldre.

Jag tycker att jag saknar svar på det här i motionen. Jag vet att det finns en del utmaningar med detta. En utmaning är att marken är dyr, och det är en sådan sak som

Bilaga 2

man behöver titta på för att kunna tillskapa den här typen av bostäder. Det finns många värden med att få till fler attraktiva seniorbostäder i Stockholm, och jag vill att staden går vidare med detta. Bifall till motionen!

Anförande nr 110

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter! Tack, Johan, för er motion! Jag tror att vi har läst den på precis samma sätt som alla andra remissinstanser. Vi tycker också att det här är jätteviktiga frågor. Seniorbostäder fyller en mycket viktig roll i den framtida äldreboendeplaneringen. Jag hade tänkt säga något syrligt om att har ni inte läst äldreboendeplanen? Det är ju precis det som det handlar om.

Jag hoppar därför direkt till mina slutord. Vårt svar är således: Bra sagt! Vi gör redan detta!

Anförande nr 111

F e l i x F i n n v e d e n (S): Ordförande, fullmäktige! Med risk för att låta som en papegoja: Jag gillar seniorbostäder. Jag tycker att de är toppen på alla sätt och vis. Jag gillar dem lite extra när det finns aktivitetscenter som aktiverar de äldre, när det finns gemenskapsytor och när de hjälper till att bryta ofrivillig ensamhet. Kort sagt, de är en superviktig kugge i att göra Stockholm till en äldrevänlig stad. Därför ska de också finnas i den gemensamma planeringen för boenden för äldre, nämligen i boendeplanen.

Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 112

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Fullmäktige! Visioner – vi måste ha visioner om framtidens boenden för de äldre! ”Pensionärsboom kräver nya samhällen”, läste jag i Svenska Dagbladet för en vecka sedan.

Jag undrar om remissinstanserna har läst samma motion som jag har läst, för de svarar på en helt annan sak. Det här handlar ju om nya koncept, där det finns olika helhetsinriktningar, inte bara boendet. Gemensamhetsytor är dyra, eftersom mark är dyr i storstaden och allra helst innerstaden. Då gäller det att hitta andra alternativ kring det här. Vi måste ha lite framtidsspaning, helt enkelt, och det är det som den här motionen handlar om.

Det är en bra motion, och jag yrkar bifall till den.

Anförande nr 113

M a t s B e r g l u n d (MP): Ordförande, fullmäktige, ledamöter! Jag tror att det är nästan tio år sedan jag stod i den här talarstolen, så det är kul att vara tillbaka!

Bilaga 2

Jag ska börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag och tacka för motionen. Det finns helt klart en lovvärd ton i motionen. Det pratas om flyttkedjor, det pratas om blandade ägandeformer men också om boendekostnaderna och vikten av attraktiva miljöer. Vi blir allt äldre, och vi blir allt fler äldre, så det här är någonting att ta tag i.

Vad gäller den första delen, om flyttkedjor, så är det svårt att få i gång sådana. Vi har pratat om det så länge jag kan minnas, och det är svårt. Att det saknas attraktiva alternativ är säkert en anledning, men ekonomiska incitament för att få i gång flyttkedjor är kanske ännu viktigare. Vi vet att många av de som är äldre och som blir äldre nu, de som kommer in i den gruppen, köpte sina lägenheter, sina bostäder, sina våningar på 80- och 90-talet när vi precis hade byggt färdigt miljonprogrammet. Antalet stockholmarna hade minskat radikalt, kanske mer än någonsin i Stockholms historia. Det var gott om bostäder, räntorna var höga och priserna relativt låga och därför bor de billigt i dag. Därför gäller det att jobba med ekonomiska incitament.

Vad gäller boendekostnaden vet vi att nybyggt är dyrt. Man kan jämföra med studentbostäderna i Campus Albano till exempel, som också är exempel på riktade miljöer. Studenterna får betala nästan två tredjedelar av vad de får i studiemedel för att bo där. Så vill vi inte ha det för de äldre.

Prisbilden nämns också i motionen. Det tas upp där, men jag tycker inte riktigt att motionen tar ansvar för det här med att få ned priserna när man pratar om attraktiva gemensamhetsytor med medelhavsträdgårdar, spa, pool, gym, restauranger, boulebanor och så vidare. Det är klart att sådant drar upp priserna snarare än sänker dem.

Det är viktigt att man har attraktiva miljöer med aktivitetscenter och så vidare i äldreboendena. Men den här typen av aktiviteter borde vara tillgängliga för alla. Man bör inte bygga in och privatisera boulebanor, till exempel.

Då är det bättre att vi håller oss till de planer som vi har och satsar på sociala miljöer för alla och inte bara för dem som har dåd. Men man bör också satsa på civilsamhället, för det är ju där vi får en meningsfull fritid och en meningsfull tillvaro för de äldre. Studiecirklar, om jag ska attackera på något sätt, är oerhört viktigt för hela samhället och inte minst för de äldre och deras sociala och psykiska hälsa. Men där har ju den moderatledda regeringen dragit ned väldigt kraftigt.

Anförande nr 114

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Välkommen tillbaka, Mats! Kul att se dig igen! Notera att när Mats är här blir det lite stockholmiana också, lite historia. Fundera inte över vad som är fakta, för Mats vet vad han pratar om när det gäller det – dock kanske inte fullt så mycket när det gäller äldreboendena.

Bilaga 2

Jag tycker att den här motionen är bra. Jag tycker att behandlingen genom vår stads apparat är bra. Men jag noterar dessvärre ett företag som Silver Life inte svarat på remissen. Ännu bättre hade varit att skicka den här motionen på remiss till ett företag som heter Selvaag – ett ganska nytt norskt bolag som har precis det som Johan efterlyser i sin motion.

Det är en ganska positiv behandling av motionen, och vi ställer oss bakom kommunstyrelsens svar. Ett av skälen är just att ett företag som Selvaag har fått markanvisningar i Stockholm och bevisat att man verkligen kan bygga med det här konceptet, som är en utveckling av vår fantastiska framlidna partivän Barbro Westerholms utredning. Det handlar som ni vet om äldreboenden med aktivitetslokaler, gemensamma ytor och en värd eller värdinna i receptionen. Faktum är att Barbro Westerholm när hon avled bodde just precis i Selvaags första projekt invid Engelbrektskolan. Jag rekommenderar ett studiebesök i deras verksamhet till exempelvis Torun Boucher som är äldreborgarråd. Det är ett väldigt speciellt och väldigt intressant koncept.

Jag tror dock att den här frågan ska hanteras i samband med att vi också tittar på markanvisningar och liknande, för där ligger själva avgörandet gällande vad som ska byggas. Kostnadsmässigt måste vi ha bostäder också för dem som är så kallade fattigpensionärer, som exempelvis kan efterfråga en liten tvåa i Stockholmshuset i det alldeles utmärkta projektet på Hagsätravägen där det finns en enormt fin trädgård, tillgängligt på alla sätt. Det finns brister, men det är väldigt bra.

Det jag menar är att vi måste se det här i ett väldigt brett perspektiv. Johan Nilssons idéer och motionen här är jättebra, men detta ska riktas mot markanvisningen och exploateringen. Anders Österberg är inte här, men det är där det ligger. Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 115

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill inte lyfta fram just Kristdemokraterna särskilt mycket, men jag tror faktiskt att det framför allt var Ewa Samuelsson som skrev en utredning och lyfte trygghetsboendena en gång i tiden.

Jag pratar för närvarande om seniorboenden nästan varje dag i alla möjliga sammanhang. När jag senast träffade alla äldreomsorgschefer i Stockholm pratade jag om de seniorboenden som håller på att växa fram.

Under den förrförra mandatperioden gjorde vi ett omtag om de trygghetsboenden som fanns i Stockholm då. Vi döpte om dem till seniorboenden och "lyfte konceptet". Det ska vara attraktiva bostäder, flyttkedjor ska gynnas och det ska finnas gemensamhetslokaler. Dessa gemensamhetslokaler ska vara öppna även för andra människor som bor i området och inte bara för dem som bor i själva huset.

Bilaga 2

Det här konceptet utvecklades och förbättrades sedan av den förra majoriteten. Micasa, vårt äldreboendebolag, har ett skarpt uppdrag att fortsätta att bygga nya seniorboenden. Jag ska ha ett möte med Anders Österberg, nästa vecka tror jag, om markanvisningar. Vi är verkligen på banan.

Något som jag säger till äldreomsorgscheferna är hur viktiga seniorboendena är ur ett förebyggande perspektiv. De här aktivitetsrummen och gemensamhetslokalerna ska stadsdelarna ha ansvar för, och det är otroligt viktigt ur ett förebyggande perspektiv. Jag lyfter fram det överallt. För ett par veckor sedan träffade jag hela Micasas personal och pratade om exakt samma sak. Jag pratar faktiskt om våra seniorboenden även när jag träffar utländska delegationer som är här. Våra seniorboenden är attraktiva och eftersökta. Jag får inspel från medborgare som bor i våra seniorboenden och tycker att det är fantastiskt. På det här sättet underlättas också redan i dag flyttkedjor i Stockholm. Man ställer sig i vanlig bostadskö. Så fort man är över 65 år kan man göra en ansökan.

Detta säger jag bara som allmän information till er. Jag vill också understryka vad Robert och Felix redan varit uppe och sagt. Det är en jättebra motion, men vi gör ju det här redan. Hallå! Häng med! Vi kommer att fortsätta utveckla detta, och jag är jättestolt över det. Dessutom tillgänglighetsmarkerar vi när det gäller bostadsförmedlingen. Alla våra bostadsbolag, Stockholmshem och så vidare, har i uppdrag att markera vilka bostäder som är tillgängliga även i det vanliga allmännyttiga bostadsbeståndet, som man kan söka aktivt till. Vi jobbar alltså på flera fronter.

Anförande nr 116

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande och fullmäktige! Jag tackar alla föregående talare för en trots allt väldigt positiv respons, även om ni säger att det här redan finns. Jag uppfattar att ni i alla fall inte är jätteargå över den här motionens existens. Jag hoppas att både motionens rundvandring i systemet och debatten här kan väcka lite tankar.

Vi får återkomma till detta. Jag tycker att frågan om framtidens äldreomsorg är jätteviktig att lyfta. Hur kan vi med en åldrande befolkning och en allt dyrare äldreomsorg göra det möjligt för människor att bo kvar så länge som möjligt i sina hem med beviljade hemtjänstinsatser? Detta är både vad de själva vill och vad som är mest effektivt för kommunen. Bra anpassade seniorbostäder kan möjliggöra det. Det tror jag är en väldigt viktig fråga för Sveriges kommuner att fundera på framöver, och där är detta ett verktyg.

Nej, vi gör inte redan det här. Det vill jag återigen betona. Jag kan skylla mig själv för det, för jag har varit ordförande i en nämnd som inte har markanvisat till den typ av bostäder som jag pratar om. Jag hade varit väldigt glad om det hade funnits ett beslut i fullmäktige om att vi skulle göra det, för det här är komplext; det är många frågor om tredimensionella fastighetsbildningar, ekonomi och så vidare. Jag är inne på en form

Bilaga 2

av bostad som ska vara så pass attraktiv att folk är beredda att lämna de bra bostäder de har i dag. Det kan vara fråga om både hyresrättsform och bostadsrättsform.

Precis som för alla typer av boenden finns det ett spektrum med billigare lägenheter och dyrare lägenheter. Det här kanske är i ett lite dyrare spann – vad vet jag. Men det kan vi också komma åt, apropå ett tidigare inlägg. Om man nu vill bygga restauranger, poolanläggningar, medelhavsträdgård och så vidare i Stockholm ska ett villkor absolut vara att det här är tillgängligt för allmänheten. Det är självklart. Om man ska ha någon rabatt eller möjlighet till markanvisning måste man öppna det som en allmän yta.

Det finns alltså mycket att titta på här. Det handlar om att få fram lägenheter som gör att människor vill flytta och bo kvar länge och att de får bättre social hälsa, mindre isolering och så vidare. Jag känner inte riktigt att vi möter upp det med det som våra bostadsbolag och Micasa tittar på, framför allt inte om det är fråga om att flytta in i ett gammalt ombyggt äldreboende. Det är inte det som framtidens seniorer vill. De vill faktiskt ha bostäder med lite klass. Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 117

Borgarrådet B o u c h e r (V): En utmaning är till exempel att Micasa har haft i uppdrag att bygga om äldre sjukhem. Men nu har Micasa skarpa uppdrag att bygga nytt. Det gäller både vård- och omsorgsboenden och seniorboenden överallt. Jag träffade bara häromdagen en dam som hade bott jättefint, bra och centralt på Södermalm men nu hade flyttat till ett seniorboende på Hammarbyhöjden. Hon var mycket nöjd. Hon var väldigt glad över att ha fått flytta dit från den här attraktiva Södermalmsadressen. Det här händer i dag. Det är kö till dessa boenden. Det händer på riktigt. Sedan kan man alltid förbättra detta och göra det ännu bättre.

Självklart ska den här typen av aktivitetscenter vara öppna för allmänheten. Vi har alltid haft målet att de också ska innehålla till exempel någon form av kafé- och restaurangverksamhet där man kan gå och äta. Många har det så redan i dag, men inte alla. Det ska också finnas mycket annat. Folk är ju olika. Det kan vara fråga om föredrag, yogaklasser och så vidare.

Anförande nr 118

J o h a n N i l s s o n (M): Tack, Torun Boucher – det låter jättebra. Det är bra att Micasa har i uppdrag att inte bara bygga om gamla institutioner, som jag lite elakt kallar det, utan faktiskt också bygga nytt. Det är en nyckel i det här. Jag hoppas att detta kan drivas framåt och att Micasa och andra aktörer som är beredda att gå in och investera i Stockholm också gör det tillsammans med oss, så att vi får fram den här typen av bostäder. Jag tror att vi är helt överens om detta, och det är viktigt. Jag tror också att det är en viktig framtidsfråga för äldreomsorgens möjligheter att framöver lyckas med sitt uppdrag.

Bilaga 2

§ 26 Motion om att uppföra minnesmärke över rösträttskvinnor på Skeppsbron

Anförande nr 119

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det känns som att jag är överens med alla möjliga ledamöter varje gång jag är uppe i talarstolen i dag. Men tack för en bra motion!

Jag har precis sett om de två första säsongerna av *Fröken Frimans krig* på SVT Play. Jag vet inte om ni har sett den tv-serien. Andra säsongens sista avsnitt såg jag i går kväll. Det avslutas med att Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt år 1914 lämnar in 30 band med 360 000 underskrifter för kvinnlig rösträtt till riksdagen. Detta har hänt på riktigt och inte bara i en tv-serie. Det var så det var. Den här motionen handlar om att göra en skulptur som på något sätt lyfter fram just denna händelse och Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

I Gamla stan finns i dag statyer av Gustav III, Karl XIV Johan, Birger Jarl, Evert Taube, Sankt Göran, Lars Johan Hierta, Olaus Petri, Gustav Vasa och många fler betydelsefulla och viktiga män i vår historia. Jag tycker att det även kan finnas plats för en staty som lyfter fram förkämpar för kvinnlig rösträtt. Det finns utanför Riksdagshuset på gräsmattan som vetter mot Strömparterren en staty som uppmärksammar de första kvinnor som valdes in i riksdagen. Den är jättefin – gå och titta på den! Men jag tror att det får plats en till staty, som föreställer kvinnliga rösträttskämpar.

Stadsledningskontoret menar att en översyn kan övervägas med hänsyn till finansiering och lämplig utformning av plats. Jag är personligen en varm anhängare av en aspekt som stadsledningskontoret också lyfter fram i sitt svar: att minnesmärken och monument ska hanteras med stor försiktighet. Men som jag själv skriver i mina synpunkter är moderniseringen av Skeppsbron ett bra tillfälle att hitta en bra plats för den här typen av skulptur. Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 120

A n d r é N i l s s o n (L): Jag vill börja med att tacka Torun Boucher för det positiva svaret. Ett tag trodde jag närapå att hon skulle yrka bifall till motionen – i fråga om andemeningen var det nästan så, tolkar jag det som. För min del yrkar jag bifall till den reservation som Liberalerna har lämnat i kommunstyrelsen med stöd av Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna.

Konstverk och minnesmärken inspirerar till bildning och kunskap lika mycket som de bidrar till vackra miljöer. Det är därför jag är så tacksam över alla de konstverk som jag möter när jag är ute och går. Det kan vara allt från ett uppochnedvänt träd i Åhlénshuset eller statyn i lekparken där min dotter brukar leka till minnesmärkena

Bilaga 2

över gångna hjältar. De berättar en berättelse. De uppmuntrar till bildning och nya tankar och gör att nutidens stadsmiljö kopplas samman med dåtiden och på något sätt också med framtiden – förhoppningsvis ska de stå kvar långt efter att vi har hittat annat att göra.

Att det i stort sett saknas minnesmärken över de kvinnliga rösträttshjältar som skapade den frihet som vi i dag åtnjuter tycker jag är en brist för alla som bor i Stockholm. Det gör att vissa berättelser om vår historia förminskas. I stadsmiljön är det särskilt tydligt att våra historiskt mest framträdande kvinnor saknas. Ett exempel är Anna Whitlock, som grundade den svenska rösträttsrörelsen. Det finns ingen staty av henne, men 2015 motionerade Liberalerna med stöd av Moderaterna och Centerpartiet för att uppföra en sådan, vilket så småningom föranledde den väldigt glädjande namngivningen av ett nytt gymnasium. Genom att lyfta fram historiska gestalter i den offentliga miljön tror jag att man kan inspirera till bildning om viktiga skeden i historien och skapa en länk mellan dåtid och framtid. Vem vet – kanske kan man inspirera framtidens stordåd? Därför yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 121

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Jag håller verkligen med om att det behövs ett minnesmärke över alla de kvinnor som kämpade för kvinnlig rösträtt för många år sedan och därmed bidrog till demokratiseringen av Sverige. Det har ju gjort att vi nu har möjlighet att leva i en av de mest stabila liberala demokratierna i hela världen. Det ska vi vara oerhört glada och tacksamma för. Jag yrkar bifall till reservationen från L, M, C och KD i kommunstyrelsen.

Anförande nr 122

G a b r i e l K r o o n (SD): När jag var förtroendevald i regionfullmäktige i Region Stockholm hade jag under fyra års tid vid nästan vartannat regionfullmäktigemöte en debatt med Anna Starbrink och Cecilia Elving från Liberalerna. Vi debatterade om det ska vara kulturvetare och oberoende experter som väljer den offentliga konsten i tunnelbanan eller om det som jag föreslog ska vara medborgarna genom folkligt inflytande. Ingen av oss vågade någonsin ens tänka tanken att det skulle vara vi politiker som bestämde.

När det gäller den här motionen vill jag, även om jag inte har någon synpunkt på själva idén gällande rösträttsskvinnor, lyfta fram den princip som kommunfullmäktige i dag ställer sig bakom. Man ställer sig bakom Liberalernas princip – vilket det ändå får tolkas som – om att det är vi politiker här inne som ska debattera och diskutera vilka konstverk vi ska sätta ut, vad de ska föreställa och var de ska vara. Man tar ställning för att inte stå bakom armlängds avstånd när det kommer till den offentliga konsten. Det är uppenbart. Väljer man att föreslå ett konkret motiv gör man också ett politiskt ställningstagande.

Bilaga 2

Den här debatten skulle kunna handla om att jag vill ha Gustav Vasa eller vikingarna och någon annan vill ha rösträttskvinnorna och så vidare. Men hela idén med armlängds avstånd är att politikerna sätter upp mål. Vi sätter en inriktning, till exempel enprocentsregeln, och avsätter en peng. Sedan får de fria konstutövarna komma med förslag och anbud, som sedan prövas av kulturvetare och kulturexperter som är anställda och kan det här. Alternativet skulle som sagt kunna vara att de ska prövas av allmänheten, så att allmänheten får ta ställning.

Ni vill i stället att det ska vara politikerna som bestämmer den offentliga konsten. Då blir fråga nummer två: Ska även politiker bestämma vilka kulturstöd som ska ges? Man kanske anser att vissa typer av kulturföreningar är förfördelade och att politiken därför ska ha en pott som är speciellt riktad mot vissa kulturföreningar, till exempel kulturföreningar som håller på med hemslöjd eller folkdans – dem ska vi satsa mer på, för de får i dag för lite pengar, kanske man tycker.

Principen dras ju väldigt långt. Man måste fråga sig: Ska vi lämna principen om armlängds avstånd? Det är ju det man egentligen tar ställning för när man står bakom den här motionen. Man tar ställning för att politikerna ska bestämma vilken konst vi ska ha. Att konstnären sedan själv kanske får utveckla materialen och typen är en sak – det är ändå politikerna som har bestämt. Det här tar vi ställning emot. Därför yrkar vi avslag på motionen.

Anförande nr 123

A n d r é N i l s s o n (L): Vad roligt att få ha en debatt om armlängds avstånd till kulturen! Det var ekonomen John Maynard Keynes som formulerade den här principen. Det skedde som ett svar på att diktaturer använt kulturen som ett propagandaverktyg under hemska former i början av 1900-talet. Därför är den principen så viktig för oss liberaler.

Det finns saker som ligger i gråzonen, sådant som uppenbart *inte* är att lägga sig i och sådant som uppenbart *är* att lägga sig i. Exempel på när man bryter mot principen om armlängds avstånd kan vara när man på politisk väg underkänner konstverk och konstnärer som man inte uppskattar, när man lägger fram partitillverkade skisser på egna konstverk eller lägger fram byggplaner i byggnadsnämnden i stället för att låta sakkunniga ta fram dem eller när man snackar om att man företräder folket på ett sätt som representativa politiker inte gör. Då bryter man mot denna princip. Men det är självklart att staden ska skapa möjligheter för konstverk, särskilt när det är vi som leder projekt.

Anförande nr 124

G a b r i e l K r o o n (SD): Det finns ingen riktig definition på armlängds avstånd, i alla fall som du beskriver det, André Nilsson, men i grund och botten handlar det om att politiker ska hålla sig borta från den offentligt finansierade konsten. Hur har det

Bilaga 2

gjorts tidigare, och hur görs det i de flesta kommuner? Jo, det görs genom att det är kulturvetare och tjänstemän som bestämmer vilken typ av gestaltning det ska vara och vad konsten ska föreställa. De kan ta in synpunkter från allmänheten, som till exempel Torun Boucher var inne på, lyssna in och välja.

Men ni bryter ju mot detta helt och hållet. Ni väljer konkret vad som ska representeras. Då öppnar man verkligen Pandoras ask. Ska jag och mitt parti skriva en massa olika motioner om att vi ska ha något annat i stället, kanske Gustav Vasa eller vikingar, medan du menar att vi ska ha rösträttskvinnor? Det öppnas ju en Pandoras ask som gör att det egentligen skiljer sig från hur det är i alla andra kommuner och inte minst från Region Stockholms väldigt tydliga princip om att politiker inte ska bestämma vad det är som konsten utformar. Det ska vara upp till konstnärerna, folket och kulturvetarna.

Anförande nr 125

Borgarrådet B o u c h e r (V): Den första politiska debatt jag råkade in i gällande kultur som nyutnämnt kulturborgarråd gällde Jockum Nordströms triumfbåge i Norra Djurgårdsstaden, ett verk som Sverigedemokraterna protesterade ivrigt mot. Detta är en av Sveriges internationellt mest berömda konstnärer. Det är ett stort privilegium att han fick uppföra ett konstverk i Norra Djurgårdsstaden och att det blev offentligt och tillgängligt för samtliga medborgare i landet, höll jag på att säga – i staden i alla fall. Därför känner jag att er trovärdighet när det gäller armlängds avstånd inte är jättestor, Gabriel Kroon.

Med det sagt pratar vi här om ett minnesmärke, och det är lite speciellt. Det är som när man pratar i namnberedningen om att döpa gator och torg efter kända personer och när vi vill ha minnesmärken över viktiga händelser och så vidare i vår stad. Det är en lite annan ingång. I övrigt är jag verkligen en varm förespråkare av att vi inte ska hålla på och ha egna åsikter – konst ska kunna vara provocerande också.

Anförande nr 126

G a b r i e l K r o o n (SD): Ja, men ni kan ju inte välja själva när det passar att använda principen och inte, Torun Boucher. Minnesmärket vid Sergels torg efter terrorrådet var inte fullmäktige delaktigt i att diskutera. Detta antogs helt av tjänstemän. Er princip håller alltså inte över huvud taget.

Du var inne på triumfbågen i Norra Djurgårdsstaden. Jag står för att jag personligen tycker att det är Sveriges fulaste konstverk och det som inneburit det största slöseriet. Det ser ut som byggavfall och har kostat 3 miljoner kronor. Men jag tycker inte att det är vi i den här salen som ska bestämma över om det ska få finnas eller inte, även om jag personligen inte tycker att det ska finnas. Jag tycker dock att folket, medborgarna, ska få möjlighet att rösta. Digitalisera processen! Öppna upp den! Skapa en riktig demokrati kring hur vår offentliga miljö ska gestaltas! Vad är ni rädda för?

Bilaga 2

Anförande nr 127

Claes Nyberg (C): Torun Boucher tog upp huvudperspektivet, men det är klart att en demokratisk församling som den här kan bestämma sig för att göra markeringar om demokrati och manifestationer kring vad vi tycker är viktigt att komma ihåg i vår stad och vår historia och vad som är värt att lyfta fram. Därför är det här inte alls ett brott mot principen om armlängds avstånd, utan det är fråga om att en demokratiskt vald församling som representerar folkets vilja uttrycker någonting som har kulturhistoriskt eller på annat sätt demokratiskt värde. Att blanda ihop det med någon form av folkvilja för utformning av konst är verkligen att blanda bort korten när vi pratar om armlängds avstånd och konstnärlig utformning.

Sedan är det självklart så att vi fortfarande bör tillåta att utformningen och kanske till och med placeringen bestäms av konstnärer eller andra sakkunniga. Men detta är skilt, tycker jag, från viljan att demokratiskt uttrycka vad vi vill se en representation av i vår demokratiska historia.

Anförande nr 128

Gabriel Kron (SD): Det var fina ord som förklaring på att ni egentligen accepterar att ni kan bryta mot principen om armlängds avstånd, Claes Nyberg. Om det är så att det är tillämpligt i det här fallet för att syftet är så gott blir ju bedömningen väldigt öppen, för när är inte syftet gott? Borde vi inte i så fall ha fattat ett beslut i den här församlingen om hur minnesmonumentet efter terrordådet skulle se ut? Varför skulle det skötas av tjänstemän men inte det här?

Med den inställningen och den principen borde de här besluten rimligen fattas av till exempel kulturnämnden, tycker jag. Det är väldigt tydligt och demokratiskt förankrat. Kulturnämnden bestämmer konkret vilken typ av gestaltning vi ska ha. Det är politikerna som, med dina egna ord, demokratiskt och representativt ska fatta besluten om det här. Den ordningen köper jag, men jag köper inte att man kan plocka här och där – när det passar en själv är det armlängds avstånd, men när det inte passar är det inte armlängds avstånd. Man måste i stället vara konsekvent och tydlig med vilka principer man följer, men det är man inte i dag.

Anförande nr 129

Nike Örbriek (KD): Amalia Fahlstedt, Signe Bergman, Elisabeth Tamm och många fler kvinnor stred på olika sätt för kvinnors rättigheter, däribland rösträtten. Det är deras kamp jag i dag har att tacka för att jag kan stå här uppe och yrka bifall till reservationen. Jag är en varm anhängare av att offentliggöra och synliggöra svensk historia och Stockholms historia i offentliga miljöer. Viljan att skapa broar mellan det som har varit och det vi har i dag för att visa hur det som skett har påverkat oss ligger i mitt dna som konservativ.

Bilaga 2

Apropå en armlängds avstånd minns i alla fall jag det gamla sverigedemokratiska förslaget från 2016 om att stärka den svenska kulturens närvaro i förorter genom till exempel folkdanslag som integrationsprojekt.

Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen från Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna i kommunstyrelsen.

Anförande nr 130

A l m a C a r l s s o n (S): Ordförande! Jag tycker att det här låter som ett toppenförslag. Som flera talare redan före mig varit inne på har vi en stad vars minnesmärken domineras av män. Ibland är det män plus häst. En del av er har väl sett Barbiefilmen. Jag ses gärna på en diskussion senare; ni kanske håller med om att det är fråga om en förlängning av patriarkatet. Men de är där, och de representerar en viktig del av vår historia.

En viktig sak när det gäller minnesmärken tycker jag är att vi pratar om ett ”vad”. En annan fråga är vem det är som ska utforma monumentet på plats. Jag anser inte att det är det mandat som jag är vald på. Men jag tycker att det som motionen anger är ett bra sätt att visa på en historisk händelse och en historisk rörelse som gjort att vi är så pass många kvinnor i det här rummet och har varit det de senaste 100 åren. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 131

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Låt mig börja med att säga att jag är lite förvånad över att Sverigedemokraterna är så väldigt kritiska till just det här förslaget, som handlar om ett monument över rösträttskvinnor. En av våra absolut stoltaste stunder i det här landet måste väl ändå vara när vi fick demokrati och rösträtt för alla: män och kvinnor och allt vad man nu kan vara. Det borde vara något som ett parti som säger sig vara Sverigevänligt verkligen skulle vilja lyfta fram.

Gällande diskussionen om armlängds avstånd är min tanke att Sverigedemokraterna mycket väl kunde ha väckt en motion om att uppmärksamma Gustav Vasa och 500-årsminnet. Det har inte Sverigedemokraterna gjort. Sedan hade man förstås fått finna sig i hur konstnären skulle ha valt att gestalta detta – om det nu blivit någon form av hyllningsstaty eller kanske något som låg närmare den moderna tolkning vi gör av Gustav Vasa som en av Sveriges främsta och blodigaste diktatorer. Det är fråga om att säga att man politiskt önskar uppmärksamma någonting i det offentliga rummet men sedan överlämna till experter och konstnärer hur det ska gestaltas.

På samma sätt är det så att vi politiskt beslutar att vi ska ha bibliotek men inte ska styra vad biblioteken ska göra eller vilka böcker de ska ha – det är också upp till experterna. När vi beslutar om nya byggnader säger vi att minst 1 procent av kostnaderna ska gå till konst, men vi styr inte hur de här konstverken ska se ut. Det är där principen blir

Bilaga 2

viktig, så att vi inte är inne och styr i hur konstnärerna och experterna sedan gör sitt jobb. Hur det offentliga rummet ska gestaltas kan man däremot ha alla möjliga synpunkter på. Jag är helt övertygad om att alla partier här inne har haft olika synpunkter på till exempel utformning av hus, fasader och annat. Men det konkreta innehållet ska vi inte vara inne och styra. Till exempel ska vi inte ha några synpunkter på om biblioteken väljer att ha drag story hours eller vad de nu väljer att ha för typer av evenemang eller om man har ett luciatåg där den som är lucia identifierar sig som någonting annat än en kvinna. Sådana saker ska vi inte lägga oss i. Hur vår stad utformas är det däremot fullt relevant att ha synpunkter på.

Anförande nr 132

E m e l i e W a s s e r m a n n (SD): Jag vill bara tydliggöra som kvinna och sverigedemokrat att vi inte har någonting emot att man uppför statyer över kvinnliga rösträttskämpar. Det är inte det som det handlar om här, utan vad det handlar om är att principen om armlängds avstånd inte ska appliceras *ibland*. Antingen har man en sådan princip, och då ska den alltid gälla, eller så har man inte den principen, och då får man bestämma som politiker vad som ska uppföras. Men här är det ju en motion som inte bara talar om av vilka vi ska resa en staty utan också var. Det är väl sådana saker som vi som politiker inte ska pilla i, även om det här med armlängds avstånd är lite godtyckligt och det egentligen inte finns någon riktig definition av vad det innebär. Men har vi nu tagit ett beslut om att vi ska ha armlängds avstånd ska vi väl alltid ha det och inte bara ibland – när vi tycker att det är lämpligt att ha det.

Anförande nr 133

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Jag skulle rekommendera ett studiebesök hos till exempel Stadsbiblioteket – det skulle kunna vara lämpligt – eller DIK, fackförbundet som organiserar många kulturarbetare. De är nämligen väldigt intressanta att diskutera med kring vad principen om armlängds avstånd är. Det handlar om att inte styra själva hur:et. Däremot kan politiker önska saker om hur vår stadsmiljö ska utformas. Det är någonting vi gör hela tiden.

Man måste ju ge byggnadstillstånd för ett sådant här monument, och det är ingenting konstigt med att man då också måste styra på vilken plats det ska uppföras. Det är ju inte så att man bara kan komma på att man ska sätta det mitt i en trottoar, en cykelbana eller vad det nu kan vara.

Läs på om armlängds avstånd, så kommer den här diskussionen att bli mycket mer konstruktiv!